

دستور عمل
اجرای ابزار
غربالگری
ASQ-3 و
ASQ:SE-2

اهمیت غربالگری و پایش تکامل

- شرایط زندگی در طول دوران شیرخواری و ابتدای کودکی تأثیر قابل توجهی بر تکامل کودک دارد. شیرخواران و کودکان برای آنکه تکامل مطلوب و مناسبی داشته باشند نیازمند توجهات ویژه ای هستند. برخی کودکان نسبت به سایر اطفال بیشتر در معرض ابتلا به اختلال یا تأخیر تکامل قرار دارند. تأخیر یا اختلال تکاملی می تواند زمینه ساز بروز انواع و درجات مختلفی از **معلولیت‌های حرکتی، ذهنی، گفتاری، شنوایی و بینایی** شود.

• از آنجایی که منابع کافی، در سطح ملی و بین المللی برای ارائه خدمات با کیفیت به کودکان خردسال دچار اختلالات تکاملی وجود ندارد، نیاز به **تشخیص زودرس** در سطح وسیع از طریق برنامه های غربالگری به منظور **کاهش تعداد کودکان مبتلا به مشکلات جدی و شروع مداخلات قبل از تثبیت شدن مشکلات،** و نهایتاً کاهش نیاز به خدمات گران قیمت و طولانی مدت را، بیش از پیش مشخص می نماید در واقع، تاخیر در تشخیص برای کودکان، خانواده های آن ها و جامعه پر هزینه است.

Ages Stages Question

ASQ-3

نکات مهم در تکمیل پرسشنامه ASQ-3

- پرسشنامه ها می توانند توسط والدین، سایر اقوام (پدر بزرگ و مادر بزرگ، خواهر و برادر بزرگتر و ..) ، معلمین و هر کسی که حدود ۱۵ تا ۲۰ ساعت یا بیشتر در هفته با کودک وقت می گذارند.
- این پرسشنامه برای والدین با تحصیلات پایان ابتدایی طراحی شده است. لذا پدران و مادران بی سواد یا کم سواد که نمی توانند خود آن را تکمیل کنند باید این کار را به کمک یک فرد با سواد دیگر در خانه انجام دهند. در این صورت فرد با سواد باید سوالات را برای پدر و مادر بخواند و پاسخ مورد نظر آنها را علامت بزند.

- در صورتی که حدس می زنید والدین در بازگرداندن پرسشنامه همکاری لازم را نخواهد کرد از ایشان بخواهید که در همان محل (مرکز سلامت / پایگاه / خانه بهداشت) آن را تکمیل کنند. در این حالت چنانچه لازم بود و پدر و مادر در تکمیل پرسشنامه به سوال یا مشکلی برخورد کردند کمک به آنان در فهم بهتر مطالب مجاز است، اما توجه شود که نباید والدین را به سمت پاسخ بخصوصی هدایت کرد. بلکه ابتدا هر سوال را برایشان روخوانی کنید. سپس اگر جمله ای را خوب متوجه نشدند، کلمات تشکیل دهنده آن جمله را با کلمات مشابه دیگری که با ارزش ها و فرهنگ خانواده مورد نظر همخوانی بیشتری داشته باشد، جایگزین کنید.

- البته حتی الامکان باید از پر کردن پرسشنامه در محلی خارج از منزل خودداری کرد زیرا ممکن است **۱-** به وسایلی نیاز داشته باشیم که این وسایل در محل کار موجود نباشد (مانند مداد و کاغذ، آینه، مکعب، اسباب بازی و...) **۲-** به علاوه خارج از منزل ممکن است پدر و مادر دقت کافی، حوصله و توجه لازم را نداشته باشند. **۳-** از طرفی کودک نیز ممکن است در محیط بیگانه همکاری لازم را نداشته باشد.

- به والدین تاکید شود که حتی الامکان در محیط منزل از اسباب و وسایلی که برای کودک آشنا هستند، در اجرای فعالیت ها و مهارت های مندرج در پرسشنامه استفاده شود.
- به والدین تاکید شود که انجام فعالیت ها و مهارت های مندرج در تک تک سوالات را ابتدا با کودکان تمرین کنند و سپس به سوالات پاسخ دهند.
- به پدر و مادر تاکید شود بخش «کلیات» در انتهای هر پرسشنامه را تکمیل کنید
- زمانی که امتیاز کودک را از پرسشنامه تکمیل شده محاسبه کردید، بخصوص اگر امتیاز کودک در منطقه پایش قرار گرفته باشد یا نیاز به ارجاع داشته باشد، این نتایج را به **روشی محتاطانه** و **همدلانه** و **حمایت گر و غیر تهدید آمیز با والدین** در میان بگذارید، تا هم بیش از اندازه نگران و مضطرب و آشفته نشوند و هم اینکه پیگیری ارجاع به متخصص را جدی بگیرند.
- زمانی که بروشورهای حاوی تمرینات و فعالیت هایی برای ارتقای تکامل کودک را به والدین تحویل می دهید تعدادی از این فعالیت ها را به عنوان نمونه برای والدین تشریح کنید و توضیح دهید.

توضیحات لازم در مورد نحوه تکمیل پرسشنامه برای والدین

- قدم اول توجیه و آگاه سازی والدین در خصوص اهمیت تکامل کودکان و غربالگری است
- **۱- به پدر و مادر توضیح دهید که در صفحه اول هر پرسشنامه به تعدادی سوالات عمومی در مورد کودک (نام و نام خانوادگی کودک، کدملی کودک، تاریخ تولد کودک و شماره تماس خانواده) پاسخ دهند.**
  - **۲- ترس و نگرانی والدین را مرتفع سازید: بسیاری از والدین ممکن است از این که به کودکان برچسب پایین تر از نرمال زده شود، بترسند. با توضیحات زیر سعی کنید ترس و نگرانی آن ها را مرتفع سازید:**
    - *** پاسخ های شما به سوالات این پرسشنامه هم نقاط قوت کودکان را نشان خواهد داد و هم حوزه هایی را که کودکان در آن نیاز به کمک و تمرین بیشتری دارد، مشخص خواهد ساخت.**
    - *** اطلاعاتی که شما در مورد کودکان می دهید، در تعیین اینکه کودک نیاز به ارزیابی های بیشتر و تکمیلی دارد یا خیر، کمک کننده خواهد بود**

- ۳- اجرای پرسشنامه را به یک بازی جذاب برای خود و کودکان تبدیل کنید.
- ۴- قبل از اجرای پرسشنامه مطمئن شوید که کودکان سیر است و به اندازه کافی خوابیده است.
- ۵- پرسشنامه های ASQ-3 دارای ۵ بخش یا حوزه تکاملی هستند. سوالات در هر یک از بخش ها یا حوزه های پرسشنامه از فعالیت های آسان تر شروع شده و به فعالیت های دشوارتر ختم می شود.
- ۶- کودک شما ممکن است فقط بعضی از این فعالیت ها، و نه همه آن ها را، بتواند انجام دهد. به عبارت دیگر ممکن است کودک نتواند همه فعالیت هایی که در پرسشنامه مورد سؤال قرار میگیرد را انجام دهد. در واقع این پرسشنامه برای تعیین این موضوع است که کودک چه فعالیت هایی را همیشه انجام می دهد، گاهی انجام می دهد یا هنوز انجام نمی دهد.
- ۷- گزینه «بلی» در پرسشنامه های ASQ-3 و گزینه «اغلب یا همیشه» در پرسشنامه های ASQ:SE-2 یعنی این که کودکان فعالیت یا مهارت مورد نظر را انجام می دهد.
- ۸- گزینه «گاهی» یعنی این که کودکان به تازگی شروع به انجام فعالیت مورد نظر کرده است، یا آن فعالیت را گاه گاهی انجام می دهد، همیشه انجام نمی دهد.

۹- و گزینه «هنوز نه» در پرسشنامه های ASQ-3 و گزینه «به ندرت یا هرگز» در پرسشنامه های ASQSE-2 یعنی این که کودکان هنوز فعالیت مورد نظر را انجام نداده است.

۱۰- در انتهای پرسشنامه بخشی با عنوان «کلیات» قرار دارد که سوالات این قسمت پاسخ "بلی" یا "خیر" دارند ولی فضایی هم در کنار هر سوال وجود دارد که در صورت نیاز والدین بتوانند توضیحات بیشتری را در مورد سوال بنویسند.

۱۱- پس از اینکه مطمئن شدید پدر و مادر در مورد چگونگی تکمیل پرسشنامه کاملاً آگاه شدند پرسشنامه مربوط به گروه سنی کودک را در اختیارشان قرار دهید تا در منزل تکمیل کرده و حداکثر **طی یک هفته به شما برگردانند** .

ابزار غربالگری تکامل کودکان ASQ-3:

• آزمون غربالگری شامل ۲۱ پرسشنامه برای ۲۱ گروه سنی مختلف است که توسط والدین یا مراقبت کودک تکمیل می شود. (در ASQ-2، ۱۹ پرسشنامه وجود داشت)

• سال اول: ۲، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲ ماهگی

• سال دوم: ۱۴، ۱۶، ۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۴ ماهگی با فاصله سنی ۲ ماه

• سال سوم: ۲۷، ۳۰، ۳۳، ۳۶ ماهگی با فاصله سنی ۳ ماه

• سال چهارم و پنجم: ۴۲، ۴۸، ۵۴ و ۶۰ ماهگی با فاصله سنی ۶ ماه

تست غربالگری تکامل ASQ-3 و ASQ:SE-2 در مراقبت های دوره ای کودک سالم به شرح ذیل انجام می شود:

- ۱- کودکان ترم: برای همه کودکان ترم که جهت مراقبت های روتین کودک سالم در سنین ۶، ۱۲، ۲۴، ۳۶ و ۶۰ ماهگی مراجعه می کنند هر دو پرسشنامه تکمیل گردد.
- ۲- کودکانی که نارس بدنیا آمده اند: برای تمام کودکان با سن تولد کمتر از ۳۷ هفته که جهت مراقبت های روتین کودک سالم در سنین ۲، ۶، ۹، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۶، ۴۸ و ۶۰ ماهگی (یک قسمت از زونکن ASQ اختصاص به کودکان نارس شود و پرسشنامه های کودکان نارس در یک کاور A4 و پشت سر هم گذاشته و بایگانی گردد)
- ۳- کودکان ترم که در مراقبت های دوره ای کودک سالم طبق ارزیابی تکامل (Red flag) در سنین ۲، ۹، ۱۸ و ۴۸ ماهگی در طبقه بندی "نیازمند بررسی بیشتر از نظر تکامل" قرار می گیرند.
- ۴- کودکانی که در سنینی به ما مراجعه می کنند که جز سنین بالا نیست اما یا خودمان متوجه مشکل تکاملی در کودک می شویم و یا خانواده اظهار نگرانی می کنند (مثلا سنین ۴ ماهگی - ۷ ماهگی - ۱۵ ماهگی و ...) ASQ متناسب با سن را به خانواده می‌دهیم تا تکمیل کند.

ابزار غربالگری تکامل کودکان ASQ-3:

• هر پرسشنامه حاوی ۳۰ سوال در ۵ حیطه تکاملی است.

۱. **حیطه ارتباطات:** مربوط به آنچه کودک از گفتگوی اطرافیان درک می کند. و آنچه او می تواند بیان کند مثل آغون کردن، صدا در آوردن از دهان و ...

۲. **حیطه حرکات درشت:** مربوط به حرکات و هماهنگی های بین عضلات بزرگ بدن مثل تنه ، بازوان و پاها می باشد.

۳. **حیطه حرکات ظریف:** مربوط به حرکات و هماهنگی های بین عضلات کوچک بدن مثل حرکات درست و انگشت می باشد.

۴. **حیطه حل مسئله:** مربوط به یادگیری کودک و بازی با اسباب بازی

۵. **حیطه شخصی و اجتماعی:** مربوط به برقراری روابط و تعامل با اسباب بازهائش و سایر کودکان و بزرگسالان مانند بازیهای فردی و جمعی، کار مشترک

در انتهای هر پرسشنامه یک بخش به نام « کلیات » برای درج برخی نگرانی های کلی والدین وجود دارد.

ابزار غربالگری تکامل کودکان ASQ-3:

- سوال های هر حیطه به ترتیب از فعالیت های آسان تر به فعالیت های سخت تر مرتب شده است.

۶ ماهگی

۵ ماه و ۰ روز تا ۶ ماه و ۳۰ روز

ASQ-3

تاریخ تکمیل پرسشنامه: ..... شماره تماس: .....

نام و نام خانوادگی کودک:	کد ملی:	تاریخ تولد:
--------------------------	---------	-------------

- ترجیحاً قبل از پاسخ به هر سوال، آن فعالیت را با کودکتان انجام دهید.
- تکمیل این پرسشنامه را به بازی جالبی برای خود و کودکتان تبدیل کنید.

ارتباطات	بله	گاهی	هنوز نه	امتیاز
۱. آیا کودکتان جیغ های تیزی می کشد؟			X	
۲. زمانی که کودکتان برای خودش صدا در می آورد، آیا از حلق خود صداهایی مثل خرخر و غرغر (قققق، خخخخ!!) در می آورد؟			X	
۳. زمانی که خارج از دیدرس کودکتان هستید و او را صدا می کنید، آیا به سمت صدای شما نگاه می کند؟	X			
۴. زمانی که صدای بلندی می آید، آیا کودکتان برمی گردد تا ببیند آن صدا از کجا آمده است؟		X		
۵. آیا کودکتان صداهایی مانند «دا»، «گا»، «کا» و «با» از خودش در می آورد؟	X			
۶. اگر صداهایی را که کودکتان از خودش در می آورد تقلید کنید، آیا در پاسخ به شما همان صداها را تکرار می کند؟	X			
نمره کل ارتباطات				

انتخاب پرسشنامه ASQ-3 مناسب

سن کودک:

• برای دستیابی به نتیجه صحیح باید پرسشنامه مناسب برای سن کودک انتخاب شود. لذا محاسبه سن دقیق کودک مهم است.

• بطور مثال برای سن ۲۵ ماه ۱۷ روز :

• پرسشنامه مناسب ۲۷ ماهگی است

جدول شماره ۲ : تعیین پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک:

سن کودک	از پرسشنامه ASQ-3 این گروه سنی استفاده کنید	
۱ ماه و ۰ روز تا ۲ ماه و ۲۰ روز	۲ ماهگی	
۲ ماه و ۰ روز تا ۴ ماه و ۳۰ روز	۴ ماهگی	
۵ ماه و ۰ روز تا ۶ ماه و ۳۰ روز	۶ ماهگی	
۷ ماه و ۰ روز تا ۸ ماه و ۳۰ روز	۸ ماهگی	
۹ ماه و ۰ روز تا ۹ ماه و ۳۰ روز	۹ ماهگی	
۱۰ ماه و ۰ روز تا ۱۰ ماه و ۳۰ روز	۱۰ ماهگی	
۱۱ ماه و ۰ روز تا ۱۲ ماه و ۳۰ روز	۱۲ ماهگی	۲۲ تا ۲۲ ماه (از یک ماه قبل تا یک ماه بعد)
۱۳ ماه و ۰ روز تا ۱۴ ماه و ۳۰ روز	۱۴ ماهگی	
۱۵ ماه و ۰ روز تا ۱۶ ماه و ۳۰ روز	۱۶ ماهگی	
۱۷ ماه و ۰ روز تا ۱۸ ماه و ۳۰ روز	۱۸ ماهگی	
۱۹ ماه و ۰ روز تا ۲۰ ماه و ۳۰ روز	۲۰ ماهگی	
۲۱ ماه و ۰ روز تا ۲۲ ماه و ۳۰ روز	۲۲ ماهگی	
۲۳ ماه و ۰ روز تا ۲۵ ماه و ۱۵ روز	۲۴ ماهگی	۲۴ ماه (از یک ماه قبل تا یک ماه و ۱۵ روز بعد)
۲۵ ماه و ۱۶ روز تا ۲۸ ماه و ۱۵ روز	۲۷ ماهگی	
۲۸ ماه و ۱۶ روز تا ۳۱ ماه و ۱۵ روز	۳۰ ماهگی	۲۷ تا ۲۷ ماه (از یک ماه و ۱۵ روز قبل تا یک ماه و ۱۵ روز بعد)
۳۱ ماه و ۱۶ روز تا ۳۴ ماه و ۱۵ روز	۳۳ ماهگی	
۳۴ ماه و ۱۶ روز تا ۳۸ ماه و ۳۰ روز	۳۶ ماهگی	۳۶ ماه (از ۱۵ روز قبل تا ۳ ماه بعد)
۳۹ ماه و ۰ روز تا ۴۴ ماه و ۳۰ روز	۴۲ ماهگی	
۴۵ ماه و ۰ روز تا ۵۰ ماه و ۳۰ روز	۴۸ ماهگی	۴۴ تا ۴۴ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۳ ماه بعد)
۵۱ ماه و ۰ روز تا ۵۶ ماه و ۳۰ روز	۵۴ ماهگی	
۵۷ ماه و ۰ روز تا ۶۶ ماه و ۰ روز	۶۰ ماهگی	۶۰ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)

انتخاب پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک:

• سوال اول

• در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۴ کودک متولد ۱۳۹۸/۳/۲ به پایگاه سلامت مراجعه کرده است، پرسشنامه

ASQ-3 مناسب سن کودک کدام است؟

انتخاب پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک:

• سوال و پاسخ اول

- در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۴ کودک متولد ۱۳۹۸/۳/۲ به پایگاه سلامت مراجعه کرده است، پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک کدام است؟

$$\begin{array}{r} ۱۴۰۰/۸/۴ \\ - ۱۳۹۸/۳/۲ \\ \hline \end{array}$$

۲ روز ۵/ ماه ۲/ سال = ۲۴ + ۵ = ۲۹ ماه ۲ روز

۲۷ ماهگی	۲۵ ماه و ۱۶ روز تا ۲۸ ماه و ۱۵ روز	۲۷ تا ۲۳ ماه (از یک ماه و ۱۵ روز قبل تا یک ماه و ۱۵ روز بعد)
۳۰ ماهگی	۲۸ ماه و ۱۶ روز تا ۳۱ ماه و ۱۵ روز	
۳۳ ماهگی	۳۱ ماه و ۱۶ روز تا ۳۴ ماه و ۱۵ روز	

انتخاب پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک:

• سوال دوم

• در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۴ کودک متولد ۱۳۹۶/۹/۱۶ به پایگاه سلامت مراجعه کرده است، پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک کدام است؟

انتخاب پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک:

• سوال و پاسخ دوم

• در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۴ کودک متولد ۱۳۹۶/۹/۱۶ به پایگاه سلامت مراجعه کرده است، پرسشنامه

ASQ-3 مناسب سن کودک کدام است؟

$$\begin{array}{r} ۱۴۰۰/۸/۴ \\ - ۱۳۹۶/۹/۱۶ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۱۴۰۰/۷/۳۴ \\ - ۱۳۹۶/۹/۱۶ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۱۳۹۹/۱۹/۳۴ \\ - ۱۳۹۶/۹/۱۶ \\ \hline \end{array}$$

$$۱۸ \text{ روز } / ۱۰ \text{ ماه } / ۳ \text{ سال} = ۳۶ + ۱۰ = ۴۶ \text{ ماه } / ۱۰ \text{ روز}$$

۳۹ ماه و ۰ روز تا ۴۴ ماه و ۳۰ روز	۴۲ ماهگی	۴۲ تا ۵۴ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۳ ماه بعد)
۴۵ ماه و ۰ روز تا ۵۰ ماه و ۳۰ روز	۴۸ ماهگی	
۵۱ ماه و ۰ روز تا ۵۶ ماه و ۳۰ روز	۵۴ ماهگی	

تطبيق دادن سن برای کودکانی که نارس بدنیا آمده اند:

• برای کودکان کمتر از ۲ سال که بیشتر از ۳ هفته قبل از تاریخ زایمان (۴۰ هفتگی) به دنیا آمده باشند سن تطبيق یافته محاسبه می شود.

• برای محاسبه سن تطبيق یافته: تعداد هفته های نارسى از سن تقویمی کودک تفریق می شود حاصل مبنای تعیین سن پرسشنامه خواهد بود

• بطور مثال برای شیرخوار ۱۲ ماهه با سن باروری ۲۸ هفته $۴۰ - ۲۸ = ۱۲$ برابر ۳ ماه

$$۱۲ - ۳ = ۹$$

تطبیق دادن سن برای کودکانی که نارس بدنیا آمده اند:

• سوال سوم

- برای کودکی با سن بارداری ۲۷ هفته بدنیا آمده باشد در سن تقویمی ۱۲ ماهگی ، پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک کدام است؟

تطبیق دادن سن برای کودکانی که نارس بدنیا آمده اند:

• سوال و پاسخ سوم

• برای کودکی با سن بارداری ۲۷ هفته بدنیا آمده باشد در سن تقویمی ۱۲ ماهگی ، پرسشنامه ASQ-3 مناسب سن کودک کدام است؟

• ابتدا سن بارداری را از سن تعیین شده زایمان تفریق می کنیم حاصل تعداد هفته ایی است که کودک زودتر بدنیا آمده است.

• $3 \text{ ماه و } 7 \text{ روز} = 13 \text{ هفته} = 40 - 27$

• سپس تعداد ماه / هفته نارسی را از سن تقویمی تفریق می کنیم.

۰ روز/۱۲ ماه

۷ روز/۳ ماه -

۳۰ روز/۱۱ ماه

۷ روز/۳ ماه -

۲۳ روز/۸ ماه

۷ ماه و ۰ روز تا ۸ ماه و ۳۰ روز

۸ ماهگی

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• برای امتیاز دهی به سوال های پرسشنامه ؛

• پاسخ "بلی" ۱۰ امتیاز

• پاسخ " گاهی " ۵ امتیاز

• پاسخ هنوز نه : صفر

۶ ماهگی

۵ ماه و ۰ روز تا ۶ ماه و ۳۰ روز

ASQ-3

تاریخ تکمیل پرسشنامه: شماره تماس: .....

نام و نام خانوادگی کودک: کد ملی: تاریخ تولد:

- ترجیحاً قبل از پاسخ به هر سوال، آن فعالیت را با کودک انجام دهید.
- تکمیل این پرسشنامه را به بازی جالبی برای خود و کودکان تبدیل کنید.

ارتباطات	بله	گاهی	هنوز نه	امتیاز
۱. آیا کودکان جیغ های تیزی می کشد؟	۱۰	۵	۰	
۲. زمانی که کودکان برای خودش صدا در می آورد، آیا از حلق خود صداهایی مثل خرخر و غرغر (قققق، خخخخ!) در می آورد؟				
۳. زمانی که خارج از دیدرس کودکان هستید و او را صدا می کنید، آیا به سمت صدای شما نگاه می کند؟				
۴. زمانی که صدای بلندی می آید، آیا کودکان برمی گردد تا ببیند آن صدا از کجا آمده است؟				
۵. آیا کودکان صداهایی مانند «دا»، «گا»، «کا» و «با» از خودش در می آورد؟				
۶. اگر صداهایی را که کودکان از خودش در می آورد تقلید کنید، آیا در پاسخ به شما همان صداها را تکرار می کند؟				
نمره کل ارتباطات				

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• ابتدا پرسشنامه ها را از نظر سوالات بی پاسخ، مرور کنید: اگر سوالاتی بی پاسخ بودند سعی کنید دلیل آن را بفهمید؛ و اطلاعات لازم را از والدین جمع آوری کرده به سوال پاسخ دهید اما در صورتی که به هر دلیل نتوانستید پاسخ سوال را دریافت کنید به صورت زیر عمل کنید:

• اگر تنها یک سوال در یک حیطة تکاملی بی پاسخ مانده بود:

۱- **جمع امتیاز سوال های پاسخ داده شده:** امتیاز سوال های پاسخ داده شده را با هم جمع می کنیم.

$$۵+۵+۵+۱۰+۰=۲۵$$

۲- **میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شد:** حاصل را بر تعداد سوالات پاسخ داده شده در آن حیطة تقسیم کنید.

$$۲۵ \div ۵ = ۵$$

۳- **امتیاز کل حیطة =** جمع امتیاز سوالهای پاسخ داده شده + میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شده

$$۲۵ + ۵ = ۳۰$$

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• سوال چهارم

پاسخ های مربوط به حیطه ارتباط پرسشنامه ۶ ماهه به شرح ذیل می باشد امتیاز کل را محاسبه کنید؟

سوال ۱: بلی   سوال ۲: بلی   سوال ۳: گاهی   سوال ۴: گاهی   سوال ۵: هنوز نه   سوال ۶: بدون پاسخ

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• سوال و پاسخ چهارم

پاسخ های مربوط به حیطة ارتباط پرسشنامه ۶ ماهه به شرح ذیل می باشد امتیاز کل را محاسبه کنید؟

سوال ۱: بلی   سوال ۲: بلی   سوال ۳: گاهی   سوال ۴: گاهی   سوال ۵: هنوز نه   سوال ۶: بدون پاسخ

جمع امتیاز ۵ سوال پاسخ داده شده : $10 + 10 + 5 + 5 = 30$

میانگین امتیاز هر سوال : $30 \div 5 = 6$

امتیاز کل : $30 + 6 = 36$

ارتباطات	بله	گاهی	هنوز نه	امتیاز
۱. آیا کودکتان جیغ های تیزی می کشد؟	۱۰			۱۰
۲. زمانی که کودکتان برای خودش صدادر می آورد، آیا از حلق خود صداهایی مثل خرخر و غرغر (قققق، خخخخ!!) در می آورد؟	۱۰			۱۰
۳. زمانی که خارج از دیدرس کودکتان هستید و او را صدا می کنید، آیا به سمت صدای شما نگاه می کند؟		۵		۵
۴. زمانی که صدای بلندی می آید، آیا کودکتان برمی گردد تا ببیند آن صدا از کجا آمده است؟		۵		۵
۵. آیا کودکتان صداهایی مانند «دا»، «گا»، «کا» و «با» از خودش در می آورد؟			۰	۰
۶. اگر صداهایی را که کودکتان از خودش در می آورد تقلید کنید، آیا در پاسخ به شما همان صداها را تکرار می کند؟				
نمره کل ارتباطات				۳۶

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• اگر تنها دو سوال در یک حیطة تکاملی بی پاسخ مانده بود:

۱- جمع امتیاز سوال های پاسخ داده شده: امتیاز سوال های پاسخ داده شده را با هم جمع می کنیم.

$$۵+۵+۱۰+۰=۲۰$$

۲- میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شد: حاصل را بر تعداد سوالات پاسخ داده شده در آن حیطة تقسیم کنید.

$$۲۰ \div ۴ = ۵$$

۳- امتیاز دو سوالی که پاسخ ندارد: میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شده $\times$ تعداد سوال بدون پاسخ

$$۵ \times ۲ = ۱۰$$

۴- امتیاز کل حیطة = جمع امتیاز سوالهای پاسخ داده شده + میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شده

$$۲۰+۱۰=۳۰$$

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• سوال پنجم:

پاسخ های مربوط به حیطة درشت پرسشنامه ۶ ماهه به شرح ذیل می باشد امتیاز کل را محاسبه کنید؟

سوال ۱: بلی   سوال ۲: ۲ گاهی   سوال ۳: ۳ گاهی   سوال ۴: بدون پاسخ   سوال ۵: گاهی   سوال ۶: بدون پاسخ

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

• پاسخ سوال پنجم:

جمع امتیاز ۴ سوال پاسخ داده شده : $۵+۵+۵+۱۰=۲۵$

میانگین امتیاز هر سوال : $۲۵ \div ۴ = ۶/۲۵$

امتیاز سوال های بدون پاسخ : $۶/۲۵ \times ۲ = ۱۲/۵$

امتیاز کل : $۲۵ + ۱۲/۵ = ۳۷/۵$

امتیاز	هنوز نه	گاهی	بله	حرکات درشت
۱۰			۱۰	۱. درحالی که کودکتان به پشت خوابیده است، آیا پاهایش را تا حدی که بتواند آنها را ببیند، بالا می آورد؟
۵		۵		۲. زمانی که کودکتان روی شکم خوابیده است، آیا بازو هایش را از آرنج صاف کرده و سینه اش را کاملاً از زمین یا تخت بالا می کشد؟
۵		۵		۳. آیا کودکتان از پشت به شکم غلت می زند و هر دو دستش را از زیر بدنش بیرون می آورد؟
—				۴. زمانی که کودکتان را روی زمین می نشانید، آیا در حالت نشسته روی دست هایش تکیه می کند؟ (اگر بدون تکیه به دستانش هم می تواند صاف بنشیند پاسخ «بله» را علامت بزنید.)
۵		۵		۵. اگر هر دو دست کودکتان را تنها برای حفظ تعادل وی از ناحیه بازو بگیرید، آیا در حالی که ایستاده است، وزنش را روی پاهایش تحمل می کند؟
—				۶. آیا کودکتان با قرار گرفتن روی دست ها و زانوهایش، به وضعیت چهار دست و پا درمی آید؟
نمره حرکات درشت ۳۷/۵				

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

- اگر سه سوال یا بیشتر در یک حیطة تکاملی بی پاسخ ماند بود. امتیاز آن حیطة قابل محاسبه نمی باشد.

• نکته:

- در ویرایش سوم دستورالعمل ASQ در انتهای برخی سوالات اشاره شده که اگر به یکی از سوالات بالاتر یا پایین تر ، پاسخ «بلی» داده شده است، به آن سوال بخصوص نیز حتما باید پاسخ «بلی» «تعلق گیرد. به اینگونه سوالات باید توجه شود.

- بطور مثال سوال یک حرکات درشت پرسشنامه ۸ ماهگی اگر به سوال ۵ پاسخ بلی بدهیم باید به سوال ۱ هم امتیاز ۱۰ داده شود.

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

امتیاز	هنوز نه	گاهی	بله	حرکات درشت
			۱۰	 <p>۱. مانی که کودکتان را روی زمین می نشانید، آیا در حالت نشسته روی دستهایش تکیه می کند؟ (اگر بدون تکیه به دستانش هم می تواند صاف بنشیند پاسخ «بله» را علامت بزنید.)</p>
				<p>۲. آیا کودکتان از پشت به شکم غلت می زند و هر دو دستش را از زیر بدنش بیرون می آورد؟</p>
				 <p>۳. آیا کودکتان با قرار گرفتن روی دست ها و زانوهایش، به وضعیت چهار دست و پا درمی آید؟</p>
				 <p>۴. اگر هر دو دست کودکتان را تنها برای حفظ تعادل وی از ناحیه بازو بگیرید، آیا در حالی که ایستاده است، وزنش را روی پاهایش تحمل می کند؟</p>
			۱۰	 <p>۵. وقتی کودکتان روی زمین می نشیند، آیا می تواند چند دقیقه بدون اینکه از دستانش به عنوان تکیه گاه کمک بگیرد، صاف بنشیند؟</p>
				 <p>۶. اگر کودکتان را کنار یک چهارپایه، صندلی، نرده تختش، مبل یا یک پشتی بایستایید، آیا بدون اینکه سینه اش را به عنوان تکیه گاه به آن وسیله بچسباند، خود را در وضعیت ایستاده نگه می دارد؟</p>
<p>توجه: اگر به سوال ۵ «حرکات کلی» پاسخ «بله» یا «گاهی» داده شده، به سوال ۱ پاسخ «بله» بدهید.</p>				
			نمره حرکات درشت	

نحوه امتیاز دهی نهایی به پرسشنامه های تکمیل شده ASQ-3 :

- بخش کلیات : در این بخش امتیاز داده نمی شود و با توجه به نگرانی های والدین مشکلات کودک شناسایی می شود. صرف نظر از امتیازی که کودک در پرسشنامه کسب کرده است چنانچه در بخش کلیات یک نگرانی وجود داشته باشد نیاز به ارزیابی بیشتر و حتی ارجاع دارند.

کلیات

والدین یا سایر افراد تکمیل کننده پرسشنامه می توانند بعد از کشیدن دایره دور پاسخ بله یا خیر، از فضای جعبه های خالی زیر برای بیان نظراتشان یا توضیحات تکمیلی استفاده کنند.

۱. آیا فرزند شما از هر دو دست و هر دو پایش به خوبی استفاده می کند؟ اگر نه، توضیح دهید. بله خیر

۲. وقتی به فرزندتان کمک می کنید که بایستد، آیا بیشتر اوقات کف پاهایش کاملاً روی زمین است؟ اگر نه، توضیح دهید. بله خیر

۳. آیا نگران این هستید که فرزندتان خیلی ساکت است یا صداهایی را که بچه های دیگر در می آورند، در نمی آورد؟ اگر بله، توضیح دهید. بله خیر

۴. آیا در خانواده والدین سابقه ناشنوایی یا کم شنوایی که از دوران کودکی شروع شده باشد، وجود دارد؟ اگر بله، توضیح دهید. بله خیر

۵. آیا درباره بینایی فرزندتان نگرانی دارید؟ اگر بله، توضیح دهید. بله خیر

۶. آیا فرزندتان در چند ماه اخیر هر نوع بیماری (مشکل پزشکی) جدی و مهمی داشته است؟ اگر بله، توضیح دهید. بله خیر

۷. آیا درباره رفتارهای فرزندتان نگران هستید؟ اگر بله توضیح دهید. بله خیر

۸. آیا چیز دیگری درباره فرزندتان شما را نگران و دلواپس می کند؟ اگر بله توضیح دهید. بله خیر

نقاط برش ASQ-3 :

نقاط برش پرسشنامه ASQ-3 کودکان ایرانی

سن (ماه)	حیطه	طبیعی (بیشتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (کمتر از)
۳۰ ماهگی	برقراری ارتباط	۴۶,۳	۳۸-۴۶,۳	۳۸
	حرکات درشت	۴۶,۸	۳۸,۲-۴۶,۸	۳۸,۲
	حرکات ظریف	۳۷,۲	۲۵,۶-۳۷,۲	۲۵,۶
	حل مسأله	۴۸	۴۰,۴-۴۸	۴۰,۴
	شخصی-اجتماعی	۴۴,۷	۳۶,۳-۴۴,۷	۳۶,۳

• سیستم ASQ-3 از نقاط برش برای تعیین وضعیت تکاملی کودک بهره می برد و از این طریق معلوم می کند که آیا یک کودک در حال تکامل نرمال است یا این که باید برای ارزیابی های تکمیلی و جامع ارجاع گردد.

۱- کودکانی که امتیازات حیطه های آنها بالتر از منطقه پایش باشد، حکایت از تکامل نرمال دارد. ۴۶/۴

۲- کودکانی که امتیازات آنها در منطقه پایش (بین ۱ انحراف معیار و ۲ انحراف معیار پایین تر از میانگین) باشد، حکایت از نیاز به پیگیری و پایش و مانیتورینگ دارد. بین ۴۶/۳ و ۳۸

۳- کودکانی که امتیازات آنها پایین تر از نقطه برش باشد، حکایت از نیاز به ارجاع به پزشک معین تکامل به منظور انجام ارزیابی های تشخیصی و تکمیلی دارد. ۳۷.۹

نقاط برش ASQ-3، اقدام ها و ملاک های ارجاع:

وضعیت کودک بر حسب نقاط برش	اقدام مناسب
<ul style="list-style-type: none"> • کودگانی که امتیاز آنها در منطقه نرمال قرار دارد 	<ul style="list-style-type: none"> • یادآوری زمان بررسی بعدی کودک از نظر تکامل • تاکید بر اهمیت تکرار ارزیابی تکامل در سنین مختلف • آموزش تمرین های متناسب با سن کودک برای رشد و یادگیری با استفاده از کارتهای فعالیت ها و بازی ها
<ul style="list-style-type: none"> • کودگانی که امتیاز آنها در منطقه پایش قرار دارد 	<ul style="list-style-type: none"> • آموزش فعالیت ها و تمرینات تکاملی متناسب با حیطة تکاملی و گروه سنی به والدین • پیگیری دو هفته بعد به منظوری بررسی نحوه درست به کار بردن فعالیت ها و بازی های آموزش داده شده • تکمیل پرسشنامه مشابه ۴ هفته بعد
<ul style="list-style-type: none"> • کودگانی که امتیاز پرسشنامه مجدد آنها در منطقه پایش و یا پایین تر از نقطه برش قرار گیرد 	<ul style="list-style-type: none"> • ارجاع به پزشک معین تکامل
<ul style="list-style-type: none"> • کودگانی که امتیاز آنها پایین تر از نقطه برش قرار گیرد 	<ul style="list-style-type: none"> • ارجاع به پزشک معین تکامل
<ul style="list-style-type: none"> • وجود نگرانی در بخش کلیات پرسشنامه 	<ul style="list-style-type: none"> • ارجاع به پزشک معین تکامل

سن (ماه)	حیطه	طبیعی (بیشتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (کمتر از)
۳۰ ماهگی	برقراری ارتباط	۴۶,۳	۳۸-۴۶,۳	۳۸
	حرکات درشت	۴۶,۸	۳۸,۲-۴۶,۸	۳۸,۲
	حرکات ظریف	۳۷,۲	۲۵,۶-۳۷,۲	۲۵,۶
	حل مسأله	۴۸	۴۰,۴-۴۸	۴۰,۴
	شخصی-اجتماعی	۴۴,۷	۳۶,۳-۴۴,۷	۳۶,۳

سوال ششم :

- با توجه به امتیازات محاسبه شده حیطة ارتباط و حرکات درشت کودک ۶ ماهه در مثال چهار و پنج، با استفاده از نقاط برش وضعیت تکامل کودک را تعیین کنید؟

• سوال ۴: حیطة ارتباط = امتیاز ۳۶

• سوال ۵: حیطة حرکات درشت: امتیاز ۳۷/۵

سن (ماه)	حیطة	طبیعی (بیشتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (کمتر از)
۲ ماهگی	برقراری ارتباط	۳۹,۴	۲۸-۳۹,۴	۲۸
	حرکات درشت	۴۲,۲	۳۲-۴۲,۲	۳۲
	حرکات ظریف	۴۱,۷	۳۲,۴-۴۱,۷	۳۲,۴
	حل مسأله	۳۴,۱	۲۰,۹-۳۴,۱	۲۰,۹
	شخصی- اجتماعی	۳۸,۸	۲۸,۳-۳۸,۸	۲۸,۳
۴ ماهگی	برقراری ارتباط	۴۶	۳۸,۷-۴۶	۳۸,۷
	حرکات درشت	۴۱,۷	۳۰,۹-۴۱,۷	۳۰,۹
	حرکات ظریف	۳۶,۹	۲۴,۱-۳۶,۹	۲۴,۱
	حل مسأله	۴۵,۱	۳۶-۴۵,۱	۳۶
	شخصی- اجتماعی	۴۴,۲	۳۵-۴۴,۲	۳۵
۶ ماهگی	برقراری ارتباط	۴۱,۸	۳۳-۴۱,۸	۳۳
	حرکات درشت	۳۴,۲	۲۲-۳۴,۲	۲۲
	حرکات ظریف	۴۵,۲	۳۵,۸-۴۵,۲	۳۵,۸
	حل مسأله	۴۳,۳	۳۳,۸-۴۳,۳	۳۳,۸
	شخصی- اجتماعی	۳۹,۴	۲۸,۵-۳۹,۴	۲۸,۵

سوال و پاسخ ششم :

• با توجه به امتیازات محاسبه شده حیطه ارتباط و حرکات درشت کودک ۶ ماهه در مثال چهار و پنج، با استفاده از نقاط برش وضعیت تکامل کودک را تعیین کنید؟ (تاریخ تکمیل پرسشنامه ۰۰/۸/۴)

• سوال ۴: حیطه ارتباط = امتیاز ۳۶

در منطقه پایش قرار می گیرد، آموزش بازی ها و فعالیت های سن ۶ ماهگی، سپس ۲ هفته بعد برابر تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۸ پیگیری جهت اجرای صحیح فعالیت و بازی ها ۱۴۰۰/۹/۲ تکمیل مجدد پرسشنامه ۶ ماهگی

• سوال ۵: حیطه حرکات درشت: امتیاز ۳۷/۵

نرمال

سن (ماه)	حیطه	طبیعی (بیشتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (کمتر از)
۲ ماهگی	برقراری ارتباط	۳۹,۴	۲۸ - ۳۹,۴	۲۸
	حرکات درشت	۴۲,۲	۳۲ - ۴۲,۲	۳۲
	حرکات ظریف	۴۱,۷	۳۲,۴ - ۴۱,۷	۳۲,۴
	حل مسأله	۳۴,۱	۲۰,۹ - ۳۴,۱	۲۰,۹
	شخصی - اجتماعی	۳۸,۸	۲۸,۳ - ۳۸,۸	۲۸,۳
۴ ماهگی	برقراری ارتباط	۴۶	۳۸,۷ - ۴۶	۳۸,۷
	حرکات درشت	۴۱,۷	۳۰,۹ - ۴۱,۷	۳۰,۹
	حرکات ظریف	۳۶,۹	۲۴,۱ - ۳۶,۹	۲۴,۱
	حل مسأله	۴۵,۱	۳۶ - ۴۵,۱	۳۶
	شخصی - اجتماعی	۴۴,۲	۳۵ - ۴۴,۲	۳۵
۶ ماهگی	برقراری ارتباط	۴۱,۸	۳۳ - ۴۱,۸	۳۳
	حرکات درشت	۳۴,۲	۲۲ - ۳۴,۲	۲۲
	حرکات ظریف	۴۵,۲	۳۵,۸ - ۴۵,۲	۳۵,۸
	حل مسأله	۴۳,۳	۳۳,۸ - ۴۳,۳	۳۳,۸
	شخصی - اجتماعی	۳۹,۴	۲۸,۵ - ۳۹,۴	۲۸,۵

نمونه ایی از محتوای آموزشی جهت آموزش بازی و فعالیت متناسب تکامل کودکان (برای کودکانی که تکامل طبیعی دارند)

بخش آموزش تکامل مربوط به نکات کلیدی مراقبت کودک ۶ ماهه:

نکاتی که به تکامل فرزندتان کمک می‌کند:

- با کودکتان تماس چشمی برقرار کرده و سعی کنید اشارات او را درک کرده و پاسخ مناسب دهید.
- سعی کنید او را بخندانید.
- در این سن کودک شما دوست دارد با شما و دیگر افراد بزرگسال بازی کند.
- وسایل خانگی تمیز و بی خطر مانند ظروف دردار، قابلمه و قاشق فلزی را به کودک خود بدهید تا با آن‌ها بازی کند، به هم بزند و بیاندازد.
- به صدا و علایق کودک خود پاسخ دهید، نام او را صدا کنید و پاسخ او را ببینید.
- کودک شما توجه و عشق شما نسبت به خودش را دوست دارد، کودکتان را به خاطر کارهای مثبتی که انجام می‌دهد تشویق کنید.
- هر روز لحظات خاصی با کودکتان داشته باشید، اطمینان حاصل کنید که به طور روزانه هر روز

• توصیه هایی برای تکامل کودکان در قالب بروشور برای
کودگانی که در منطقه پایش قرار دارند.

نمونه بروشورها

ASQ

سرگرمی و فعالیت های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی

یادگیری فرزندتان را از راه بازی ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش های فرزندتان را تحسین کنید.

روزانه حداقل ۳۰ دقیقه بازی
معمولاً ۳۰ تا ۶۰ دقیقه
بازی های آموزشی

۳ ماهه

به آرامی چنگنه یا اسباب بازی دیگری که صدادار است؛ تکان دهید آن را به دست کودک بدهید، حتی اگر برای لحظه ای آن را بگیرد و تکان دهد.

کودک خود را بر روی شکم روی بازوی خود نگه دارید و دست خود را روی سینه او قرار دهید. از دست دیگر خود برای ایمنی کودک و محافظت از سر و گردنش استفاده کنید. به آرامی او را عقب و جلو تاب دهید. وقتی کمی بزرگتر شد، در این حالت راه بروید تا مناظر بیشتری را در معرض چشم او قرار دهید.

کتاب های ساده برای کودکان بخوانید. حتی اگر داستان را متوجه نشود، از گوش دادن به خواندن شما لذت می برد.

عروسک پارچه ای یا جوراب کوچکی روی انگشت خود قرار دهید و در حالی که انگشت خود را به بالا و پایین تکان می دهید، نام کودکان را صدا بزنید. توجه کنید که او حرکات پا دنبال می کند یا نه. حالا انگشت خود را به صورت دایره ای حرکت دهید و هر بار که کودکان توانایی دنبال کردن حرکت شما را پیدا کرد، حرکتی جدید را امتحان کنید.

وقتی کودکان صداهایی مثل حرف زدن از خود در می آورند، با رعایت توجیه به گفتگو یا او بپردازید. این کار را با صداهای ساده ای انجام دهید که او هم بتواند تکرار کند.

روی کاغذ سفید با ماژیک مشکی تصاویری بکشید که به راحتی قابل تشخیص باشد. با طرح های ساده مثل: خطوط مورب، دایره و مثلث شروع کنید. این تصاویر را جایی در فاصله ۳۰ سانتیمتر از چشم او قرار دهید. این تصاویر را جلوی تخت خواب یا سندلی ماشین او قرار دهید.

آینه نشکنی را نزدیک کودک خود، در جایی قرار دهید که او به راحتی بتواند خود را ببیند. شروع به ضربه زدن به شیشه و حرف زدن یا او کنید تا توجه او را جذب کنید. بالاخره کودک متوجه واکنش های خود خواهد شد و آینه برای او انگیزه تصویری به وجود می آورد.

برای کودکان آواز بخوانید (حتی اگر این کار را بخوبی انجام نمی دهید) تکرار ترانه ها و لایه ها کمک می کند تا کودک تان گوش بدهد و یاد بگیرد.

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

ASQ

سن
۶ ماهه

بازی‌های صوتی انجام دهید.
با صدای بلند و کوتاه حرف بزنید. با زبان خود صداهایی در بیاورید. زمرمه کنید. به نوبت این کارها را با هم انجام دهید و صداهایی که او تولید می‌کند تکرار کنید. کودک‌تان را طوری قرار دهید که صورت‌تان رو به روی هم قرار گیرد، اینگونه وقتی شما صداها را تولید می‌کنید، کودک‌تان شما را می‌بیند.

کودک خود را طوری روی صندلی یا صندلی ماشین قرار دهید تا تمامی فعالیت‌ها را ببیند. گاری را که انجام می‌دهید برای او شرح دهید. اجازه دهید کودک ببیند، بشنود و اشیا معمولی را لمس کند. شما می‌توانید وقتی در حال انجام کارها هستید، به کودک خود توجه کنید.

کودک‌تان را رو به روی خود قرار دهید، کودک می‌تواند حالت‌های صورت‌تان را ببیند (لبخند، بیرون آوردن زبان، بالا بردن ابرو) و فوت کردن (نوبت را به کودک‌تان بدهید تا این کارها را انجام دهد و کارهای او را تکرار کند).

به آرامی لباس نرم، حوله، کاغذ یا نایلونی به تن کودک خود بپوشانید، با او در مورد اینکه با لمس اینها چه احساسی دارد صحبت کنید. (نرم، زرد، لغزنده) استفاده از لوسیرون‌ها هم احساس خوبی به او می‌دهد.

به وسیله لوازم خانگی معمولی مانند قاشق‌های اندازه‌گیری و فنجان‌های پیمانه، اسباب بازی‌هایی با صداها و اندازه‌های جذاب بسازید و آن‌ها را از جایی که در دسترس کودک است و می‌تواند به آن‌ها ضربه بزند به صورت ردیفی آویزان کنید. اجازه دهید کودک برای بررسی و تکان دادن، آن‌ها را در دست‌هایش بگیرد.

کودک‌تان دوست دارد اسباب بازی‌ها را روی زمین بریزد، کمی وقت بگذارید و بازی بریز و بیارش، را انجام دهید. این کار به کودک کمک می‌کند تا جمع‌آوری اشیا را یاد بگیرد. به کودک جعبه‌ای دهید تا تمرین کند اسباب بازی‌ها را در آن بپاندازد.

در حالی که روی زمین نشسته‌اید، کودک‌تان را بین پاهایتان بنشانید. از پاها و بدن‌تان برای حمایت مورد نیاز کودک جهت نشستن استفاده کنید. این حالت نشستن به شما کمک می‌کند در حالی که به او مستقل نشستن را آموزش می‌دهید، با او بازی کنید.

در حالی که کودک‌تان را به پشت خوابانده‌اید، یک اسباب بازی را در معرض دید او اما دور از دسترس قرار دهید. یا یک اسباب بازی را در محدوده دید او حرکت دهید. او را تشویق کنید برای گرفتن اسباب بازی غلت بزند.

۹ ماهگی بروشور ندارد و از قسمت توصیه های تکاملی نکات کلیدی مراقبت ۹ ماهگی آموزش دهید.

تعمیر، پس از تکمیل برای بررسی به منظور / مراقب سلامت / پرسش تعیین دهید.

نکاتی که به تکامل فرزندتان کمک می کند:

- با کودکان تماس چشمی برقرار کنید، سعی کنید اشارات او را درک کرده و پاسخ مناسب بدهید.

نکات کلیدی مراقبت ۹ ماهگی

- سعی کنید او را بخندانید.
- با کودکان بازی کنید. او صداها و حرکات شما را تقلید می کند. این راهی است که کودک شما می آموزد.
- اسباب بازی مورد علاقه کودک را زیر پارچه یا جعبه پنهان کنید. ببینید آیا کودک می تواند آن را پیدا کند.
- با کودک خود دالی موشه بازی کنید.
- نام اشیا و افراد را به کودک بگویید.
- به او یاد بدهید که چگونه با دست هایش چیزهایی مثل بای بای بگوید.
- عروسکی با صورت برای او تهیه کنید.
- از علائق کودک خود مطلع شوید و به آن ها پاسخ دهید.
- تمرین کنید که «نه» گفتن را فقط در مواقعی که کودکان در خطر است استفاده کنید در سایر موارد یک انتخاب دیگر یا اسباب بازی دیگر به او پیشنهاد دهید.
- هرگز از تنبیه بدنی استفاده نکنید.
- کمی دورتر از کودک نشسته و دستتان خود را به طرف کودک باز کنید و با صدا زدن نامش و

ASQ

سن
اسال

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت های ارتقای تکامل حرکتی ، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
نمایش های فرزندان را تحسین کنید.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مرکز ملی توسعه توانمندی‌ها و ارتقای سلامت کودکان

اجازه دهید کودکان در انجام کارهای روزانه کمک کند. کودک تان را تشویق کنید وقت ناهار خودش از قاشق و فنجان استفاده کند. خودش کفش و کتش را برای پوشیدن پیدا کند و خودش شلوار و پوشک اش را برای تعویض بیاورد. با انجام این کارها، مهارت مهمی که کودک شما یاد می گیرد، پیروی از دستورالعمل هاست.

کودکان در این سن عاشق بازی کردن هستند. روش های مختلف انجام بازی ها را امتحان کنید و ببینید آیا کودک تان شما را همراهی می کند. برای «دالی کردن» پشت درب یا میل قایم شوید. برای انجام بازی «مدا در آوردن» یا درب دیگ ها یا ماهی تابه صدا تولید کنید.

کودکان از بازی با اسباب بازی هایی که می توانند هل بدهند یا به دنبال خود بکشند لذت می برند. با بریدن ظروف متفاوتی مواد خوراکی، فرقه یا با وصل کردن نخ نرم (طول نخ حدود ۱ متر باشد) به جعبه های کوچک به راحتی چنین اسباب بازی هایی بسازید. یک حلقه پلاستیکی به عنوان دسته، به یک طرف آن ببندید.

تکه کاغذ بزرگی را با نوار چسب به میز بچسباند. به کودک تان یاد بدهید چطور با مداد شمعنی خط خطی کند. به نوبت روی کاغذ نقاشی بکشید. نقاشی با آبرنگ هم سرگرم کننده است.

به وسیله جوراب یا کیسه کاغذی یک عروسک خیمه شب بازی برای خودتان و یکی هم برای کودکان بسازید. با عروسک خیمه شب بازی با کودکان و یا عروسک او صحبت کنید و کودکان را تشویق به جواب دادن کنید.

الان زمانی است که کودک شما یاد می گیرد که بزرگترها می توانند برای او مفید باشند. وقتی کودکان با سر و صدا یا اشاره کردن چیزی را درخواست می کنند، به خواسته اش پاسخ دهید. وسیله ای را که می خواهد نام ببرید و او را تشویق کنید دوباره خواسته اش را بیان کند و در مورد آن وسیله با او صحبت کنید.

غذاهای کوچک بی خطر را تکه کنید. از غذاهایی که ممکن است باعث خفگی کودکان شود استفاده نکنید) و به کودک اجازه دهید خودش غذا بخورد. این تمرین خوبی برای برداشتن قطعه های کوچک و احساس کردن بافت های مختلف است. (موز، کلوچه های نرم، میوه های توت مانند)

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

ASQ

سن ۱۸ ماهه

سرگرمی و فعالیت‌های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندتان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و کودکان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندتان را تحسین کنید.

شعرهای مورد علاقه کودک را با همدیگر بخوانید و با هم در حین خواندن شعرها دست‌ها و بدن خود را حرکت دهید و به عکس‌العمل کودک خود نگاه کنید.

کودک نوبای شما جست خیزو فعالیت را دوست دارد. او را برای سوار شدن در اسباب بازی‌ها مثل سرسره و تاب به پارک ببرید. اما به این نکته نیز توجه داشته باشید در هنگام استفاده از برخی اسباب بازی‌ها مانند چرخ فلک، کودکان در بغل شما باشد و کمربند بسته شود.

فعالیت‌های هنری مثل نقاشی برای کودکان جذاب و سرگرم کننده است برای اینکه از مداد رنگی‌های غیرسرب‌دار استفاده کنید و آنها را همراه با کاغذ در اختیار کودکان قرار دهید. دربرخی موارد کودکان مالک‌های رنگ‌روشن و براق را بیشتر دوست دارند و بازی با آنها پایشان همچنان انگیزه‌تر است اجازه دهید با مدادها یا مالک‌های رنگی روی کاغذ خط‌خطی کند.

کودکان در این سن بین علاقه‌هاشان را در هر حفره یا سوراخی که می‌بینند قرار دهند برای اینکه از پارل‌های ساده یا تیکه‌های بزرگ استفاده کنید یا کپسول‌های اسباب بازی را در اختیار کودکان قرار دهید تا آن‌ها به داخل جا کنید ببرد یا بازی‌های مشابه این که برای کودک شما بسیار سرگرم کننده است را با وی برنامه‌ریزی کنید.

تظاهر به بازی با کودک نوبای‌تان در این سن حس سرگرم کننده‌تر می‌شود. او را تشویق کنید تا فعالیت‌های روزانه‌اش مانند رفتن به حمام، جست و خیز، خوردن و پرخیدن را با یک اسباب بازی پارچه‌ای یا عروسک مورد علاقه خود انجام دهد. در واقع عروسک خود را در فعالیت‌های روزانه شریک کند.

یکی از اسباب بازی مورد علاقه کودکان را در سبد لباس‌ها به طوری که در دسترس یا در دید کودکان باشد، قرار دهید و منتظر بمانید تا وی اسباب بازی خود را ببیند و آن را از شما درخواست کند. این یکی از راه‌هایی است که بتوانید با کودک ارتباط برقرار کنید. پس به درخواست وی پاسخ دهید.

با کودکان بازی «این چیه» را انجام دهید. برای اینکه لباس‌ها، اسباب بازی‌ها، تصاویر و عکس‌های اشیا و یا حتی اعضا بدن کودک اشاره کنید و از وی بپرسید این چیست؟ اگر کودکان نتوانست پاسخ سؤال را بدهد، شما به وی اسم شی مورد اشاره را بگویید و از او بخواهید تکرار کند.

یک تشت پلاستیکی را پر از آرد گندم یا ذرت کنید. داخل آن وسایل آشپزخانه مانند قاشق، فنجان‌های اندازه‌گیری، قیف، حروف پلاستیکی، یا انگش‌های کوچک قرار دهید. کودک نوبای شما می‌تواند با این وسایل، پر کردن و خالی کردن را یاد بگیرد. همچنین اشیاء یا جنس‌ها و بافت‌های مختلف را لمس کند و یاد بگیرد که چگونه می‌توان از بعضی اشیاء به عنوان ابزار استفاده کرد. چسبیدن احتمالی آرد هم خطرناک نیست.

ASQ

سن
۲ سال

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

مرکز ملی توانمندسازی و توانبخشی کودکان
معاونت ملی توانمندسازی و توانبخشی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

برای کودکان شرایط نقاشی کردن را فراهم کنید. برای اینکار کاغذ و مواد رنگی را در اختیارش بگذارید. برای کودکان اشکال بزرگ را روی کاغذ رسم کنید. به کودکان بگویید این اشکال را رنگ کنند.

برای کودکان یک زمین بولینگ درست کنید. به این ترتیب که از قوطی‌ها یا بطری‌ها و ظروف سبک پلاستیکی به عنوان هدف استفاده کنید. به کودکان یاد دهید که چگونه توپ را به سمت هدف‌ها قُل دهند تا آنها را واژگون کند. بعد بگذارید کودکان خودش امتحان کند.

مهارت شنیدن کودکان را افزایش دهید برای این کار از سرودهای تند و آرام استفاده کنید. در حین پخش سرود با کودکان حرکات تند و آرام را بازی کنید.

خواندن اشعار مورد علاقه مهد کودک فرزندان را به فعالیت‌های روزانه اضافه کنید و این کار را با اشعار آسان و قافیه‌دار شروع کنید.

رهبر و راهنما بودن را با کودکان تمرین کنید برای اینکار روی جدول کنار پیاده‌روها یا کودکان قدم بزنید سپس به عقب قدم‌ها را بردارید و در ادامه آرام و تند قدم بردارید یا با قدم‌های بلند و کوتاه راه بروید. (قدم‌رو)

کودکان در این سن عاشق بازی‌های وانمودی و خیالی هستند و وقتی شما هم بتوانید همراه آنها وانمود کنید، خیلی لذت می‌برند. مثلا وانمود کنید که شما یک حیوان، مثل گربه یا سگ هستید، صدا و حرکات مشابه حیوان مورد نظر را درآورید، بگذارید کودکان وانمود کند که صاحب شما است و به شما غذا بدهد.

کودکان قادر هستند از جعبه‌ها استفاده‌های زیادی بکنند به طور مثال کودکان می‌توانند با یک جعبه بزرگ، یک ماشین یا یک خانه بسازد به این صورت که یک سوراخ به عنوان خر و یک سوراخ به عنوان پنجره خر آن ایجاد کنید. یا جعبه را با استفاده از مواد رنگی و مازیک و نقاشی کردن بر روی آن تزئین کند. این فعالیت‌ها برای کودک شما سرگرم‌کننده است.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مرکز ملی سلامت کودکان و نوجوانان
تولید شده توسط:
انجمن علمی کودکان

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
نمایش‌های فرزندان را تحسین کنید.

ASQ

سن
۳۰ ماهه

قصه آشنا که قبلاً کودکان آن را بارها شنیده است، را برای او بنویسید و در میان جملات بعضی کلمات را جا بیندازید. مثلاً بگویید: «شنگول به آقا گرگه گفت ..... ها تو نشون بده بیتم.»

تعدادی کارت های بازی کودکانه، که دو به دو مشابه هستند، را در مقابل کودکان بچینید. به کودکان یک کارت بدهید و از او بخواهید کارت دیگر حاوی شکل مشابه را در میان سایر کارت‌ها پیدا کند.

به کودکان یاد بدهید که هر روز کلمات تازه را برای توصیف اجسام افزایش یاد بگیرد و فراین کلمات در کلماتگویی روزانه استفاده کند مثلاً توصیف رنگ انداز و شکل اشیا لیوان آبی، توپ بزرگ، همچنین نحوه حرکت اجسام را توصیف کند (این ماشین تند حرکت می‌کند، آهسته حرکت می‌کند) و اینکه وقتی اجسام را لمس می‌کند یا چیزی را می‌خورد یا می‌نوشد چگونه است؟ سرد، گرم، داغ، ایستنی سرد است، صواب داغ است!

با انداختن یک پتو یا لحاف روی یک میز، یک خانه یا پادر درست کنید. یک سبد پیگ نیک (سبد مخصوص گردش) هم برای کودکان آماده کنید. یک بالش هم برای استراحت و خواب نیم‌روز به کودکان بدهید که هنگام پیگ نیک و کمپینگ (پادر زدن) از آن استفاده کند. استفاده از چراغ قوه هم خیلی لذت بخش خواهد بود.

برای تقویت هماهنگی و تعادل، هر راه رفتن حیوانات مختلف را به کودکان نشان دهید تا انجام دهد. مثلاً «راه رفتن مثل خرس» به صورت راه رفتن روی دست‌ها و پاها به طوری که زانوها و آرنج‌ها حتی امکان خم نشوند؛ یا «پرنده مثل حرکت» به صورت خم کردن کمر و زانو به حالت شیبه چپ‌بسته و سپس پریدن به جلو

از کودک خود بخواهید در چیدن میز به شما کمک کند برای این کار ابتدا به وی بگویید بشقاب‌ها را در روی میز و سرخای خود بچیند سپس لیوان‌ها و درآکر دستمال سفره را بر روی میز بگذارد یا اینکه یاد می‌گیرد که هر چیزی در کجا قرار گرفته و تطابق دادن افزایش می‌یابد.

یک لیوان به کودکان بدهید و یک لیوان برای خودتان بردارید. قطرات میوه یا تکه های نان یا بیسکویت را به ترتیب داخل لیوان کودکان و داخل لیوان خودتان بیندازید و بگویید «یکی برای تو، یکی برای من» بعد لیوان کودکان را برگردانید و محتویات داخل آن را خالی کرده و به او کمک کنید که آنها را بشمارد. این تمرین خوبی برای کسب مهارت های اولیه ریاضی است.

از مجلات قدیمی عکس‌هایی ببرید که به دو گروه دسته‌بندی شده باشند (مثل گروه حیوانات، دسته غذاها، دسته لباسی‌ها، دسته اسباب بازی‌ها ...). دو صبه تهیه کنید و مثلاً در یکی از صبه‌ها تصویر یک سگ و در صبه دیگر تصویر یک غذا را قرار دهید. حالا از کودکان بخواهید که سایر تصاویر بریده شده از مجله را نیز به طور صحیح در صبه مناسب خود قرار دهد. به این ترتیب شما به کودکان کمک می‌کنید که دسته‌بندی، یا «طبقه بندی» را یاد بگیرند.

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
نمایش‌های فرزندان را تحسین کنید.

ASQ

۳ سال سن

بیرون از خانه، برای کودکان جاده یا مسیر حرکت درست کنید. به این صورت که با استفاده از یک تکه کج، یا شلنگ آب دریاغچه، یا یک طناب بلند، مسیری را برای حرکت کودکان بسازید که از کنار دیوار و دور درخت و از زیر نیمکت و ... عبور کند. ابتدا خودتان به کودک برای طی کردن این مسیر کمک کنید و هر بار هم به کلمات «تیر»، «کنار»، «دور»، ... اشاره کنید. وقتی کودکان عبور از این مسیر را به خوبی یاد گرفت، مسیر جدیدی برای آنها بسازید. می‌توانید از کودک بخواهید که خودش یک مسیر جدید بسازد.

قبل از زمان خواب، همراه با کودکان به یک مجله یا کتاب کودکانه نگاه کنید. به بعضی از تصاویر اشاره کنید و از کودکان بخواهید که آنها را نام ببرد. مثلا: «کامیون کجا است؟» گاهی به شوقی از او بخواهید که با آرنج یا پایش تصویر مورد نظر را نشان دهد. از او بخواهید که یک چیز گرد یا یک چیزی که سریع حرکت می‌کند، را در تصاویر نشان دهد.

پیروی از دستورات و مقررات را با کودکان تعیین کنید. به این ترتیب که به صورت یک بازی، دو یا سه دستور مشخص کتاب یا غیرکتابی را پشت سرهم بگویید تا کودکان انجام دهد. مثلا: «به زانوها دست بزن» و بعد «دور اتاق بدو» یا «یک کتاب پیدا کن و بخاروی سرت».

همراه با کودکان و با استفاده از میوه، میوه‌های خشک یا خوراکی‌ها یک گردنبند درست کنید. برای اینکار از خوراکی‌ها و میوه‌هایی مانند انجیر خشک، موز و یک تکه نخ محکم استفاده کنید. خوراکی‌ها را داخل نخ کرده سپس هر دو انتهای نخ را به هم گره بزنید. تا به شکل یک گردنبند دربیاید.

یک کاغذ بزرگ یا یک مقوا را پیدا کنید و از کودکان بخواهید با مواد رنگی یا ماژیک، یک نقاشی را روی کاغذ رسم کند. حالا بازی را شروع کنید برای اینکار ابتدا کودک را به عنوان مربی در نظر بگیرید و شما هم تمام نقاشی‌های رسم شده توسط کودک را مانند وی بکشید. مثلا دایره یا خط مستقیم.

همراه با کودکان به موسیقی گوش دهید و بازی کنید. قرار بگذارید که با قطع کردن موسیقی برای لحظاتی، همه باید کاملا بی حرکت شده و در همان حالتی که قرار دارید، بی حرکت بمانند. بعد با شروع دوباره موسیقی، حرکت مجددا شروع می‌شود. برای جالب تر شدن این بازی، سعی کنید در حالت‌های عجیب و غیرمادی بی حرکت شوید.

موقع درست کردن یا خوردن غذا با کودکان بازی «کمتر» و «بیشتر» را انجام دهید. مثلا بپرسید کی بیشتر سیب زردی دارد؟ یا اینکه در لیوان‌های با سایز مساوی مقدارهای متفاوتی شیر، آب یا آب میوه بریزید و از وی بخواهید، لیوان‌های با مایع کمتر و بیشتر را نشان بدهد.

مرکز ملی سلامت و توسعه کودکان
سازمان بهداشت جهانی
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های اکتفاي تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

بازی «حس بزنید که چی شده؟» را انجام دهید. این بازی منجر به افزایش مهارت کودک شما در حل مسائل و بهبود مهارت فکر کردن در وی می‌شود. مثلاً در طی حمام دادن کودکان از وی بپرسید «اگر آب داغ یا سرد را باز کنم یا آب داغ و سرد را همزمان با هم باز کنم، فکرمی کنی چه اتفاقی می‌افتد؟»

کودکان را به انجام یک بازی شمارش اعداد تشویق کنید. یک ورق کاغذ بزرگ بردارید و یک مسیر صاف که به چندین خانه مربع شکل تقسیم شده است، روی کاغذ بکشید.
تاس بیندازید. بر اساس عددی که تاس نشان می‌دهد، مهره ای را روی خانه‌های مربع به جلو حرکت دهید. زمانی که مهره با خانه‌های جدول تماس پیدا می‌کند را همراه با کودکان بشمارید.

در حين پياده‌روي با کودک کنی، احساسی را که پیدا می‌کنید، جمع آوری کرده و به خانه بیاورید. پس از دستشویی به فرزندان کمک کنید که آنها را در گروه‌های سنگ‌ها و برگ‌ها تقسیم کنند. کودک خود را تشویق کنید احساسی که گروه بندی کرده در جعبه یا محلی خاصی نگه دارد و بتواند اجسام جمع آوری شده را به نمایش بگذارد.

با کودکان بازی «نشانه گیری» را انجام دهید. یک سطل بزرگ را حدود ۱/۵ الی ۲ متر دورتر از جایی که کودکان ایستاده است، قرار دهید و از او بخواهید که یک توپ با اندازه متوسط را داخل سطل پرتاب کند. همین بازی را می‌توانید در یک روز تابستانی بیرون از منزل انجام دهید و داخل سطل را پر از آب کنید.

یک کيسه از حیوانات را برای پرتاب کردن و گرفتن بسازید. برای اینکار از یک جویاب کهنه یا جویاب شلاری استفاده کنید و سه چهارم آن را با حیوانات پر کنید. آن قسمت که باز است را بدوزید. حالا بازی ساده «این را بگیر» را انجام دهید. کودک را برای پرتاب توپ که درست کرده‌اید تشویق کنید و از او بخواهید توپ با یا دست به بالا و پایین پرتاب کند.

با کودکان «سیرک بازی» کنید. لباس‌های قدیمی رنگارنگ پیدا کنید و به کودکان کمک کنید که یک نمایش سیرک راه بیندازند. یک طناب زهی زمین قرار دهید که کودکان از روی آن راه بروند. یک جعبه سنگین و محکم در اختیارش بگذارید که روی آن بپرد و مانند مجری برنامه‌ها را اعلام کند. وسایلی به او بدهید که با آن شهید بازی کند. و حیوانات پارچه‌ای به او بدهید که با آنها نمایش حیوانات را اجرا کند. سعی کنید قوه تخیل و خلاقیت کودک را برای برنامه‌ریزی نمایشی‌ها برانگیزید. یادتان نرود که بایستی دست بزنید.

با کودکان نامه بنویسید. آن را پوست کنید. برای اینکار یک کاغذ پاکت نامه، مداد و مداد رنگی را بیاورید و از کودکان بخواهید برای یک دوست یا اقوام تان یک نامه بنویسند. اجازه دهید کودکان نامه را به شکل کشیدن خط یا نوشتن چیزی بنویسند یا می‌توانید به او بگویید آنچه که می‌خواهد در نامه بنویسند را عنوان کند تا شما برای وی نامه را بنویسید. پس از نوشتن نامه حالا به او یاد بدهید نامه را تا کرده و در پاکت بگذارد و در پایان لبه‌های پاکت را به هم بچسباند. آدرس را در جلوی وی روی پاکت بنویسید و مطمئن شوید که کودکان پاکت را با مداد رنگی تمیز می‌کنند. در پایان به او کمک کنید تمیز را روی پاکت بچسباند و نامه را بست کند.

052-37899640

مرکز ملی توانمندسازی و آموزش کودکان
توسعه کودکان

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی و ارتباطی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

ASQ

۵ سال

وقتی سوار ماشین یا اتوبوس هستید، همراه با کودکان پلاک ماشین‌ها را نگاه کنید و اعداد مختلف را در آنها شناسایی کنید. ابتدا به دنبال پلاک ماشینی بگردید که حاوی عدد ۱ است. بعد به ترتیب روی پلاک ماشین‌ها به دنبال اعداد ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ بگردید. وقتی کودکان شمارش اعداد را از کمتر به بیشتر یاد گرفت، می‌توانید شمارش را از اعداد بزرگتر به کوچکتر تغییر دهید. یعنی اول از عدد ۹ شروع کرده و بعد به ترتیب ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ را روی پلاک ماشین‌ها پیدا و شناسایی کنید.

با کودکان نوشتن نام دوستان، فامیل، یا اسباب‌بازی‌هایش را تمرین کنید. ابتدا ممکن است لازم باشد کودکان از روی نوشته شما کپی کنند. سعی کنید اسمایی را با حروف درست بنویسید.

بازی «معما» سداها، را با کودکان انجام دهید برای اینکه از صداهای لوازم داخل منزل مانند صدای ساعت، چرخه، غلت، درب قاری و کیسه‌های چینی و... استفاده کنید. با یک دستمال چشمان کودکان را بپندید و از او بخواهید حدس بزند هر کدام از این صداها مربوط به کدام یک از لوازم داخل منزل می‌باشد. این کار را به نوبت با هر کدام از صداها تکرار کنید.

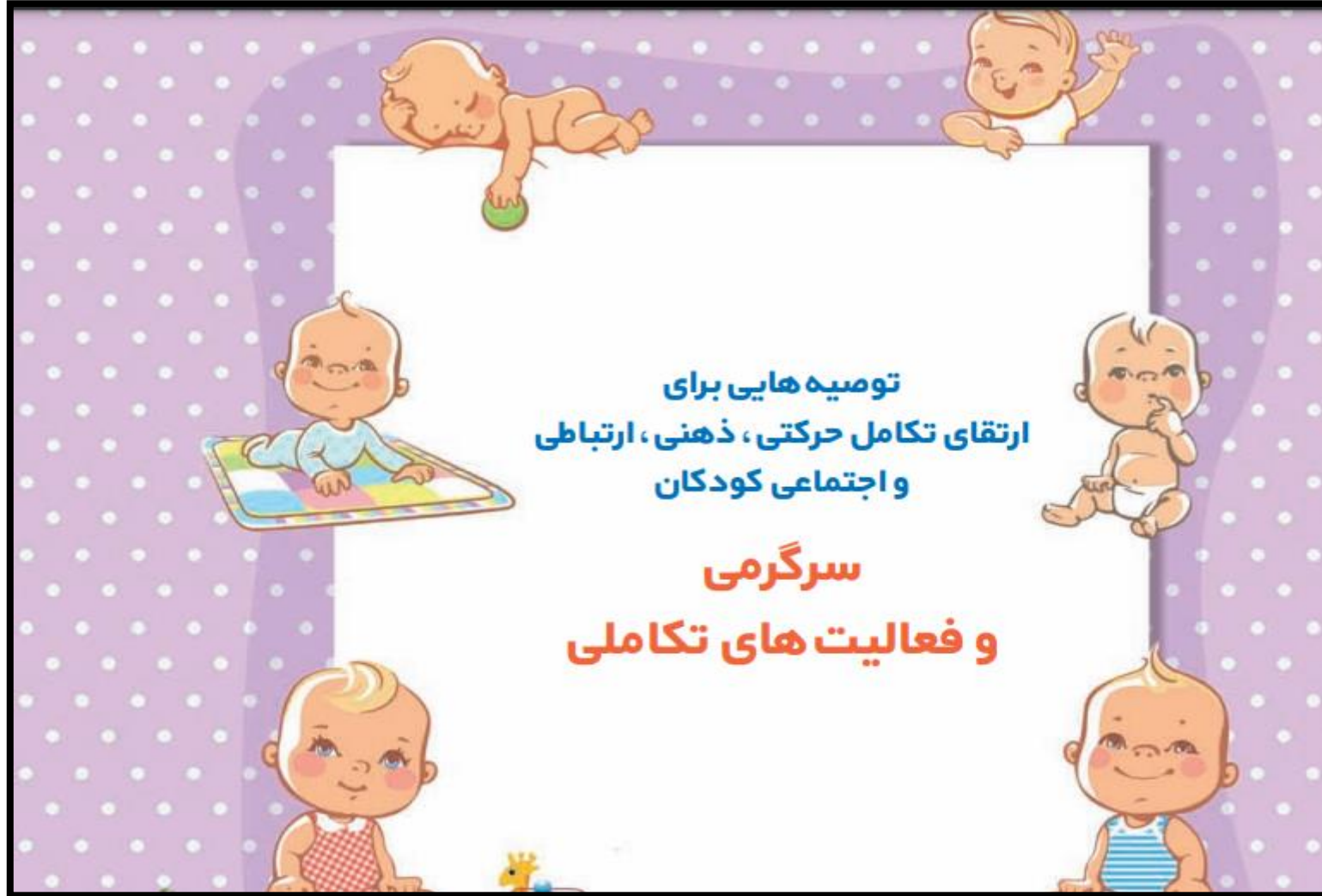
برای تقویت حافظه کودک با وی بازی «حافظه» را انجام دهید برای اینکه پنج یا شش شیء آشنا روی یک میز قرار دهید چشم‌های کودک را بپندید؛ یکی از اشیای روی میز را بردارید و بقیه را دوباره روی میز بچینید. چشمان کودک را باز کنید و از وی بپرسید کدام شیء حذف شده این کار را به نوبت تکرار کنید.

به کودکان اجازه دهید که در انجام کارهای ساده آشپزی به شما کمک کنند. مثلا سبب زمینی‌های پخته را له کنند، نغصه یا ساندویچ پانیر درست کنند، یا یک کاسه را با نکه‌های بیسکویت و شیر پر کنند. بیسکویت، آبلیمو و میوه‌های تازه را که شما به ترتیب برای آشپزی انجام داده‌اید، نام ببرید. کودک باید از هر طرف ۱ متر یا ۱ جای گاز فاصله داشته باشد. خیلی به دقت مراقب او باشید.

در داخل یا خارج از خانه برای کودکان یک مسیر یا مانع درست کنید. شما می‌توانید از صندلی، ملافه برای پهن کردن آنها یا میزهای داخل آنها، استفاده کنید. همچنین می‌توانید با قرار دادن دسته بلند یک جارو یا تی بین دو صندلی، مانعی برای رد شدن از زمین بسازید. و تیرهای پلی‌استایرن روی زمین قرار دهید که باید آنها را دور بزنند. بگذارید کودکان در چشمت مانع در مسیر به شما کمک کنند. بعد از چند بار تمرین کردن، از او بخواهید که مسیر را مانع را با حداکثر سرعت ممکن طی کند. آنگاه از او بخواهید سعی کند همین مسیر را با بی‌توجهی یا چفت پاریدن طی کند.

نمونه ایی دیگر از محتوای آموزشی جهت آموزش بازی و فعالیت متناسب تکامل کودکان که فایل آن قبلا در سایت شبکه بارگزاری شده است که بروشورها اصلاح شده این نمونه است.

سن ۴-۸ ماه

سرگرمی و فعالیت‌هایی برای ارتقای تکامل حرکتی، ذهنی، ارتباطی و اجتماعی کودکان ۴ تا ۸ ماهه
این فعالیت‌ها را با کودک ۴ تا ۸ ماهه تان انجام دهید. این فعالیت‌ها یک روش خوب برای داشتن سرگرمی با یکدیگر و حمایت از تکامل حرکتی، ذهنی، ارتباطی و اجتماعی کودک شما است.

در حالیکه روی زمین نشسته‌اید، کودکان را هم در وضعیت نشسته و بین پاها خود قرار دهید. از پاها و سینه خود بقدری که کودکان نیاز دارد، برای حفظ و حمایت او در وضعیت نشسته، بهره ببرید. این کار به شما کمک می‌کند که ضمن بازی با کودکان، او را به نشستن مستقل تشویق کنید.

به کودکان یک قاشق بدهید که به دست بگیرد و آن را به دندان بکشد. قاشق وسیله‌ای است که کودکان به راحتی می‌توانند در دستش بگیرد و در دهان گذاشتن آن هم برایش لذت بخش است. همچنین قاشق را می‌تواند به راحتی به اطراف بکوبد یا آن را از دستش رها کند و زمین بیندازد.

یک قوطی کوچک پلاستیکی (مثلاً قوطی قهوه) که خالی شده و درب

اسباب و لوازم معمولی در خانه، مانند قاشق‌ها یا پیمانه‌های اندازه گیری در آشپزخانه، می‌توانند به عنوان اسباب بازی‌هایی با اشکال و مدهای جالب مورد استفاده قرار گیرند. به آرامی یک دسته قاشق یا پیمانه‌های اندازه گیری متصل به هم را، درجایی که دست کودکان به آنها برسد یا بتواند با پایش به آنها ضربه بزند، آویزان کنید و تکان دهید. به کودکان اجازه دهید که او هم آنها را در دست بگیرد و حرکت دهد و کشف کند.

بگذارید کودکان خود را در یک آینه ببینند. یک آینه نشکن را در کنار گهواره کودکان قرار دهید که او بتواند آن را تماشا کند. شما هم همراه کودکان داخل آینه را نگاه کنید. به کودکان در آینه لبخند بزنید و بای بای کنید.

یک اسباب بازی کوکی صدادار را کنار یا پشت سر کودکان قرار دهید. ببینید آیا کودکان صدا را جستجو می‌کند؟

به آرامی بدن کودکان را با یک پارچه نرم، یک دستمال کاغذی، یا یک چیز نایلونی مالش دهید. درباره هر یک از این حس‌ها (نرم، زیر، لیز، ....) با کودکان صحبت کنید. از لوسیون‌های بچه نیز می‌توانید استفاده کنید.

با کودکان بازی‌های صداسازی انجام دهید. مثلاً زبان‌تان را طوری حرکت دهید که صدای «کلیک» بدهد؛ یا با صدای کم و به صورت نجوا صحبت کنید. هر صدایی که او از خودش در می‌آورد را تقلید کنید. گاهی صورتتان را درست روبروی صورت او قرار دهید. در این حالت کودکان در حالیکه شما

Ages Stages Questionnaires Social-emotional ,2 Edition

ASQ:SE-2

غربالگری هیجانی - اجتماعی

- سلامت اجتماعی: طیفی از رفتارها که در ایجاد تعاملات مثبت با افراد دیگر نقش دارد. (با افراد هم سن و سال، خواهر و برادرها، والدین و سایر بزرگسالان را به فرد می دهد).
- سلامت هیجانی: توانایی تنظیم موثر هیجانات به منظور دستیابی به هدف
- ضروری است همواره همزمان با غربالگری هیجانی - اجتماعی، غربالگری عمومی (ASQ-3) برای تکامل کلی کودک نیز صورت گیرد.
- زیرا گاهی **علت ریشه ای تاخیر هیجانی - اجتماعی یک کودک، وجود تاخیر تکاملی او است.** مانند زمانی که کودک با تاخیر حرکتی نمی تواند با سایر کودکان توپ بازی کنید بنابراین با زدن آنها از خود واکنش هیجانی نشان می دهد.

Ages Stages Questionnaires Social-emotional ,2 Edition

ASQ:SE-2

غربالگری اجتماعی - هیجانی

بومی سازی، اعتباریابی و هنجاریابی ابزارها

- شروع پروژه سال ۹۶
- پایان پروژه سال ۹۸
- آنالیز داده ها و تعیین نقاط برش سال ۹۹
- اجرای کشوری سال ۱۴۰۰

ASQ:SE-2 غربالگری هیجانی - اجتماعی

ویژگی های پرسشنامه ASQ:SE-2 :

۱. پرسشنامه بر اساس مطالعات وسیع علمی تهیه شده و تکمیل و امتیاز دهی آن آسان است.

۲. درگیر کردن والدین هنگام ارزیابی کودک

۳. حساس به تأخیرهای هیجانی - اجتماعی و اטיسم

۴. استفاده از این ابزار باید در کنار و همراه ابزار ASQ-3

۵. پرسشنامه با یک پرسش مثبت به پایان می رسد.

۶. برای کودکانی که نارس به دنیا آمده اند (کمتر از ۳۷ هفته) و سن تقویمی آنها کمتر از ۲ سال است، سن تطبیق یافته

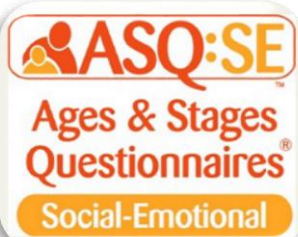
مشابه ASQ-3 جهت کودک محاسبه شود.

کلیات

از فضای خالی زیر هر سوال برای نوشتن پاسخ و نظرات خود استفاده کنید.
۲۴. آیا درباره خوردن یا خوابیدن فرزندتان نگرانی دارید؟ اگر پاسخ «بله» را انتخاب کردید، لطفاً توضیح دهید.

۲۵. آیا چیزی درباره ی کودکتان شما را نگران می کند؟ اگر پاسخ «بله» را انتخاب کردید، لطفاً توضیح دهید.

۲۶. از چه چیز فرزندتان لذت می برید؟

ASQ:SE-2

حیطه هیجانی - اجتماعی

۷. پرسشنامه ۷ حوزه رفتاری را مورد توجه و پوشش قرار می دهد (نه بصورت مجزا)

- **خود تنظیمی:**
توانایی کودک در آرام و قرار گرفتن - تطبیق یافتن با شرایط فیزیولوژیک یا شرایط محیطی یا محرک ها
- **پیروی:**
توانایی در منطبق شدن با هدایت دیگران یا پیروی از مقررات
- **عملکرد تطبیقی:**
توانایی کودک در کنار آمدن با نیازهای فیزیولوژیک مثل خوابیدن، خوردن
- **استقلال:**
توانایی کودک به شروع کاری یا واکنش بدون هدایت یعنی حرکت به سمت استقلال
- **عاطفه:**
توانایی کودک در نشان دادن احساسات خود یا همدلی با دیگران
- **ارتباطات اجتماعی:**
توانایی کودک به تعامل با دیگران، از طریق نشانه هایی دال بر علائق، نیازها و احساسات
- **تعامل با دیگران:**
توانایی کودک در پاسخ به واکنش های اجتماعی نسبت به والدین، کودکان هم سن و سال، سایر بزرگسالان

ASQ:SE-2

حیطه هیجانی - اجتماعی

۸. دارای ۹ پرسشنامه برای گروه های سنی ۲، ۶، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۰، ۳۶، ۴۸ و ۶۰ ماهگی می باشد.

۹. تعداد سوال های پرسشنامه متفاوت است:

- پرسشنامه های سال اول: ۲ ماهگی: ۱۶ سوال - ۶ ماهگی: ۲۳ سوال - ۱۲ ماهگی: ۲۷ سوال (۳ پرسشنامه)

- پرسشنامه سال دوم: ۱۸ و ۲۴ ماهگی: ۳۱ سوال - ۳۰ ماهگی: ۳۳ سوال (۳ پرسشنامه)

- پرسشنامه سال سوم: ۳۶ ماهگی: ۳۵ سوال (۱ پرسشنامه)

- پرسشنامه سال چهارم: ۴۸ ماهگی: ۳۶ سوال (۱ پرسشنامه)

- پرسشنامه سال پنجم: ۶۰ ماهگی: ۳۶ سوال (۱ پرسشنامه)

۱۰. هر پرسشنامه ۳ سوال کلی با پاسخ باز دارد که در امتیاز دهی تاثیری ندارد.

ASQ:SE-2

حیطه هیجانی - اجتماعی

جدول شماره ۲: تعیین پرسشنامه ASQ:SE-2 مناسب سن کودک:

سن کودک	از پرسشنامه این گروه سنی استفاده کنید	
۱ ماه و ۰ روز تا ۲ ماه و ۳۰ روز	۲ ماهگی	۲ ماه (از یک ماه قبل تا ۱ ماه بعد)
۳ ماه و ۰ روز تا ۸ ماه و ۳۰ روز	۶ ماهگی	۲۰ تا ۶ ماه (از ۲ ماه قبل تا ۲ ماه بعد)
۹ ماه و ۰ روز تا ۱۴ ماه و ۳۰ روز	۱۲ ماهگی	
۱۵ ماه و ۰ روز تا ۲۰ ماه و ۳۰ روز	۱۸ ماهگی	
۲۱ ماه و ۰ روز تا ۲۶ ماه و ۳۰ روز	۲۴ ماهگی	
۲۷ ماه و ۰ روز تا ۳۲ ماه و ۳۰ روز	۳۰ ماهگی	
۳۳ ماه و ۰ روز تا ۴۱ ماه و ۳۰ روز	۳۶ ماهگی	۳۶ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)
۴۲ ماه و ۰ روز تا ۵۳ ماه و ۳۰ روز	۴۸ ماهگی	۴۸ ماه (از ۶ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)
۵۴ ماه و ۰ روز تا ۷۲ ماه و ۰ روز	۶۰ ماهگی	۶۰ ماه (از ۶ ماه قبل تا یکسال بعد)

انتخاب پرسشنامه ASQ:SE-2 مناسب سن کودک:

هر پرسشنامه در طول یک طیف سنی مورد استفاده قرار می گیرد به این ترتیب هیچ فاصله ای بین گروه های سنی مختلف وجود ندارد. از سن ۱ ماهگی تا ۷۲ ماهگی پوشش می دهد.

سوال هفتم :

- برای کودک متولد ۱۳۹۹/۱۱/۲ که در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۴ به پایگاه سلامت مراجعه نموده است پرسشنامه **ASQ:SE-2** کدام گروه سنی تکمیل شود؟

جدول شماره ۲: تعیین پرسشنامه ASQ:SE-2 مناسب سن کودک:

سن کودک	از پرسشنامه این گروه سنی استفاده کنید	
۱ ماه و ۰ روز تا ۲ ماه و ۳۰ روز	۲ ماهگی	۲ ماه (از یک ماه قبل تا ۱ ماه بعد)
۳ ماه و ۰ روز تا ۸ ماه و ۳۰ روز	۶ ماهگی	۶ تا ۳۰ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۳ ماه بعد)
۹ ماه و ۰ روز تا ۱۴ ماه و ۳۰ روز	۱۲ ماهگی	
۱۵ ماه و ۰ روز تا ۲۰ ماه و ۳۰ روز	۱۸ ماهگی	
۲۱ ماه و ۰ روز تا ۲۶ ماه و ۳۰ روز	۲۴ ماهگی	۲۶ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)
۲۷ ماه و ۰ روز تا ۳۲ ماه و ۳۰ روز	۳۰ ماهگی	
۳۳ ماه و ۰ روز تا ۴۱ ماه و ۳۰ روز	۳۶ ماهگی	۴۸ ماه (از ۶ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)
۴۲ ماه و ۰ روز تا ۵۳ ماه و ۳۰ روز	۴۸ ماهگی	
۵۴ ماه و ۰ روز تا ۷۲ ماه و ۰ روز	۶۰ ماهگی	۶۰ ماه (از ۶ ماه قبل تا یکسال بعد)

سوال و پاسخ هفتم :

• برای کودک متولد ۱۳۹۹/۱۱/۲ که در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۴ به پایگاه سلامت مراجعه نموده است پرسشنامه

ASQ:SE-2 کدام گروه سنی تکمیل شود؟

۱۴۰۰/۸/۴   ۱۳۹۹/۲۰/۴
- ۱۳۹۹/۱۱/۲   - ۱۳۹۹/۱۱/۲

۲ روز ۹/ ماه

• طبق جدول تعیین پرسشنامه ASQ:SE-2 مناسب سن کودک، پرسشنامه مناسب سن ۹ ماه و ۲ روز در پرسشنامه گروه سنی ۱۲ ماهگی قرار می گیرد.

جدول شماره ۲: تعیین پرسشنامه ASQ:SE-2 مناسب سن کودک:

سن کودک	از پرسشنامه این گروه سنی استفاده کنید	
۱ ماه و ۰ روز تا ۲ ماه و ۳۰ روز	۲ ماهگی	۲ ماه (از یک ماه قبل تا ۱ ماه بعد)
۳ ماه و ۰ روز تا ۸ ماه و ۳۰ روز	۶ ماهگی	۶ تا ۲۰ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۳ ماه بعد)
۹ ماه و ۰ روز تا ۱۴ ماه و ۳۰ روز	۱۲ ماهگی	
۱۵ ماه و ۰ روز تا ۲۰ ماه و ۳۰ روز	۱۸ ماهگی	
۲۱ ماه و ۰ روز تا ۲۶ ماه و ۳۰ روز	۲۴ ماهگی	
۲۷ ماه و ۰ روز تا ۳۲ ماه و ۳۰ روز	۳۰ ماهگی	
۳۳ ماه و ۰ روز تا ۴۱ ماه و ۳۰ روز	۳۶ ماهگی	۲۶ ماه (از ۳ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)
۴۲ ماه و ۰ روز تا ۵۳ ماه و ۳۰ روز	۴۸ ماهگی	۴۸ ماه (از ۶ ماه قبل تا ۶ ماه بعد)
۵۴ ماه و ۰ روز تا ۷۲ ماه و ۰ روز	۶۰ ماهگی	۶۰ ماه (از ۶ ماه قبل تا یکسال بعد)

امتیاز دهی به هر سوال پرسشنامه ASQ:SE-2:

امتیاز	اگر در مورد این رفتار کودکان نگرانید، علامت بزنید	به ندرت یا هرگز	گاهی	اغلب یا همیشه
	V ☐ ۵	X ☐ ۱۰	V ☐ ۵	Z ☐ ۰
	V ☐	X ☐	V ☐	Z ☐
	V ☐	X ☐	V ☐	Z ☐
	V ☐ ۵	Z ☐ ۰	V ☐ ۵	X ☐ ۱۰

• گزینه های پاسخ به هر سوال و امتیاز آن به صورت ذیل می باشد و برای هر پاسخ یک الی دو عدد رومی تعیین شده است:

• اغلب یا همیشه : Z=0 X=10

• به ندرت یا هرگز: Z=0 X=10

• گاهی: V=5

• نگرانی در مورد رفتار کودک: V=5

• نهایتا امتیازات کسب شده در هر پرسشنامه جمع زده و با نطقه برش اعلام شده برای هر گروه سنی مقایسه می شود.

امتیاز دهی به هر سوال پرسشنامه ASQ:SE-2:

۶ ماهگی

ASQ:SE-2

۳ ماهه و ۰ روز تا ۸ ماهه و ۳۰ روز

تاریخ تکمیل پرسشنامه: ..... شماره تماس: .....

نام و نام خانوادگی کودک:	کد ملی:	تاریخ تولد:
--------------------------	---------	-------------

- بر مبنای رفتارهای معمول کودکان به سوالات پاسخ دهید، نه رفتاری که وقتی بیمار، خیلی خسته یا گرسنه است، انجام می دهد.
- پدر یا مادری سایر مراقبت کنندگانی که بهتر از همه کودک را می شناسند و بیش از ۲۰-۱۵ ساعت در هفته با او وقت می گذرانند باید پرسشنامه را تکمیل کنند.

امتیاز	اگر در مورد این رفتار کودکان نگرانید، علامت بزنید	به ندرت یا هرگز	گاهی	اغلب یا همیشه	سوالات
	☐	☐	☐	☒	۱. وقتی کودکان ناآرام و آشفته است، آیا ظرف نیم ساعت آرام می شود؟
	☐	☐	☒	☐	۲. آیا کودکان به شما و سایر اعضای خانواده لبخند می زند؟
	☐	☐	☒	☐	۳. آیا کودکان دوست دارد که او را بردارند و بغلش کنند؟
	☐	☐	☐	☒	۴. آیا وقتی کودکان را بغل می کنید، او کمرش را سفت می کند و مانند کمان قوس می دهد؟
	☐	☐	☒	☐	۵. وقتی با کودکان حرف می زنید، آیا به شما نگاه می کند و به نظر می آید که دارد گوش می دهد؟
	☒	☐	☐	☐	۶. آیا کودکان به نحوی به شما می فهماند که گرسنه یا بیمار است؟
	☐	☒	☐	☐	۷. وقتی کودکان بیدار است، آیا به نظر می رسد که از تماشا کردن یا گوش دادن به افراد دیگر، لذت می برد. مثلا آیا سرش را برمی گرداند که به کسی که در حال صحبت است، نگاه کند؟
	☐	☐	☒	☐	۸. آیا کودکان می تواند خودش را آرام کند (مثلا با مکیدن دستش)؟
	☐	☐	☐	☒	۹. کودکان برای مدتهای طولانی گریه می کند؟
	☐	☐	☐	☒	۱۰. بدن کودکان آرام و آسوده است؟
	☐	☐	☒	☐	۱۱. کودکان برای مکیدن سینه یا شیشه شیر، مشکل دارد؟

پاسخ های مربوط به ASQ:SE-2

پرسشنامه ۶ ماهه به شرح ذیل

می باشد امتیاز کل را محاسبه کنید؟

سوال ۱: اغلب سوال ۲: گاهی

سوال ۳: گاهی سوال ۴: اغلب

سوال ۵: گاهی سوال ۶: نگرانی

سوال ۷: به ندرت سوال ۸: گاهی

سوال ۹: اغلب سوال ۱۰: اغلب

سوال ۱۱: گاهی

جمع امتیاز تا سوال ۱۱ برابر ۶۰ می باشد.

امتیاز دهی به هر سوال پرسشنامه ASQ:SE-2

☐	☐	☐	☒	۱۲. آیا شیر یا غذا دادن به کودکان بیشتر از ۳۰ دقیقه طول می کشد؟
☐	☐	☒	☐	۱۳. آیا شما و کودکان از زمان های شیر دادن و غذا خوردن با هم لذت می برید؟
☐	☐	☒	☐	۱۴. کودکان هنگام خوردن، مشکلاتی مانند عق زدن، استفراغ یا ... دارد؟ (لطفا توضیح دهید).
☒	☐	☐	☐	۱۵. آیا در طول روز، کودکان هر بار که بیدار می شود، به طور مداوم برای یک ساعت یا بیشتر بیدار می ماند؟
☐	☐	☒	☐	۱۶. آیا کودکان برای به خواب رفتن در طول روز (چرت روزانه) یا در شب، مشکل دارد؟
☐	☐	☐	☒	۱۷. آیا کودکان در طول ۲۴ ساعت، حداقل ۱۰ ساعت می خوابد؟
☐	☒	☐	☐	۱۸. آیا کودکان دچار بیبوست یا اسهال می شود؟
☐	☒	☐	☐	۱۹. آیا کودکان هنگام بازی با شما صداهایی در می آورد و به شما نگاه می کند؟
☐	☐	☒	☐	۲۰. آیا کودکان برای جلب توجه شما صداها یا ادا هایی در می آورد؟
☐	☐	☐	☐	۲۱. وقتی شما به کودکان لبخند می زنید، آیا او در پاسخ به شما لبخند می زند؟
☐	☐	☐	☐	۲۲. وقتی شما با کودکان حرف می زنید یا برایش صدا در می آورید، آیا او هم در پاسخ صدا در می آورد؟
☐	☐	☐	☐	۲۳. آیا تا کنون کسی نگرانی خود را در مورد رفتارهای کودکان با شما در میان گذاشته است؟ اگر پاسخ شما «گاهی» یا «اغلب یا همیشه» است، لطفا توضیح دهید:
جمع امتیاز				

امتیاز دهی به هر سوال پرسشنامه ASQ:SE-2:

۶ ماهگی

ASQ:SE-2

۳ ماهه و ۰ روز تا ۸ ماهه و ۳۰ روز

تاریخ تکمیل پرسشنامه: ..... شماره تماس: .....

نام و نام خانوادگی کودک:	کد ملی:	تاریخ تولد:
--------------------------	---------	-------------

• بر مبنای رفتارهای معمول کودکان به سوالات پاسخ دهید، نه رفتاری که وقتی بیمار، خیلی خسته یا گرسنه است، انجام می دهد.

• پدر یا مادر یا سایر مراقبت کنندگانی که بهتر از همه کودک را می شناسند و بیش از ۲۰-۱۵ ساعت در هفته با او وقت می گذرانند باید پرسشنامه را تکمیل کنند.

امتیاز	اگر در مورد این رفتار کودکان نگرانید، علامت بزنید	به ندرت یا هرگز	گاهی	اغلب یا همیشه	سوالات
۰	☐	☐	☐	☒	۱. وقتی کودکان ناآرام و آشفته است، آیا ظرف نیم ساعت آرام می شود؟
۵	☐	☐	☒	☐	۲. آیا کودکان به شما و سایر اعضای خانواده لبخند می زند؟
۵	☐	☐	☒	☐	۳. آیا کودکان دوست دارد که او را بردارند و بغلش کنند؟
۱۰	☐	☐	☐	☒	۴. آیا وقتی کودکان را بغل می کنید، او کمرش را سفت می کند و مانند کمان قوس می دهد؟
۵	☐	☐	☒	☐	۵. وقتی با کودکان حرف می زنید، آیا به شما نگاه می کند و به نظر می آید که دارد گوش می دهد؟
۵	☒	☐	☐	☐	۶. آیا کودکان به نحوی به شما می فهماند که گرسنه یا بیمار است؟
۱۰	☐	☒	☐	☐	۷. وقتی کودکان بیدار است، آیا به نظر می رسد که از تماشا کردن یا گوش دادن به افراد دیگر، لذت می برد. مثلا آیا سرش را برمی گرداند که به کسی که در حال صحبت است، نگاه کند؟
۵	☐	☐	☒	☐	۸. آیا کودکان می تواند خودش را آرام کند (مثلا با مکیدن دستش؟)
۱۰	☐	☐	☐	☒	۹. کودکان برای مدت های طولانی گریه می کند؟
۰	☐	☐	☐	☒	۱۰. بدن کودکان آرام و آسوده است؟
۵	☐	☐	☒	☐	۱۱. کودکان برای مکیدن سینه یا شیشه شیر، مشکل دارد؟

پاسخ های مربوط به ASQ:SE-2

پرسشنامه ۶ ماهه به شرح ذیل

می باشد امتیاز کل را محاسبه کنید؟

سوال ۱: اغلب سوال ۲: گاهی

سوال ۳: گاهی سوال ۴: اغلب

سوال ۵: گاهی سوال ۶: نگرانی

سوال ۷: به ندرت سوال ۸: گاهی

سوال ۹: اغلب سوال ۱۰: اغلب

سوال ۱۱: گاهی

جمع امتیاز تا سوال ۱۱ برابر ۶۰ می باشد.

امتیاز دهی به هر سوال پرسشنامه ASQ:SE-2:

۱۰	v ☐	z ☐	v ☐	x ☒	۱۲. آیا شیر یا غذا دادن به کودکان بیشتر از ۳۰ دقیقه طول می کشد؟
۵	v ☐	x ☐	v ☒	z ☐	۱۳. آیا شما و کودکان از زمان های شیر دادن و غذا خوردن با هم لذت می برید؟
۵	v ☐	z ☐	v ☒	x ☐	۱۴. کودکان هنگام خوردن، مشکلاتی مانند عق زدن، استفراغ یا .... دارد؟ (لطفا توضیح دهید).
۵	v ☒	x ☐	v ☐	z ☐	۱۵. آیا در طول روز، کودکان هر بار که بیدار می شود، به طور مداوم برای یک ساعت یا بیشتر بیدار می ماند؟
۵	v ☐	z ☐	v ☒	x ☐	۱۶. آیا کودکان برای به خواب رفتن در طول روز (چرت روزانه) یا در شب، مشکل دارد؟
۰	v ☐	x ☐	v ☐	z ☒	۱۷. آیا کودکان در طول ۲۴ ساعت، حداقل ۱۰ ساعت می خوابد؟
۰	v ☐	z ☒	v ☐	x ☐	۱۸. آیا کودکان دچار یبوست یا اسهال می شود؟
۱۰	v ☐	x ☒	v ☐	z ☐	۱۹. آیا کودکان هنگام بازی با شما صداهایی در می آورد و به شما نگاه می کند؟
۵	v ☐	x ☐	v ☒	z ☐	۲۰. آیا کودکان برای جلب توجه شما صداها یا ادا هایی در می آورد؟
-	v ☐	x ☐	v ☐	z ☐	۲۱. وقتی شما به کودکان لبخند می زنید، آیا او در پاسخ به شما لبخند می زند؟
-	v ☐	x ☐	v ☐	z ☐	۲۲. وقتی شما با کودکان حرف می زنید یا برایش صدا در می آورید، آیا او هم در پاسخ صدا در می آورد؟
-	v ☐	z ☐	v ☐	x ☐	۲۳. آیا تا کنون کسی نگرانی خود را در مورد رفتارهای کودکان با شما در میان گذاشته است؟ اگر پاسخ شما «گاهی» یا «اغلب یا همیشه» است، لطفا توضیح دهید:
۱۰۵	جمع امتیاز				

نحوه امتیاز دهی به پرسشنامه های ناقص تکمیل شده:

بعد از بررسی پرسشنامه در صورت مشاهده سوال های بدون پاسخ دلیل آن را بررسی و سعی کنید با همکاری والدین سوال ها پاسخ داده شده در غیر اینصورت:

• اگر ۱ یا ۲ سوال بی پاسخ ماند: نیاز به انجام کار خاصی نیست و امتیاز بدست آمده از پرسشنامه را بدون تطبیق بانقطه برش مقایسه کنید.

• اگر ۳ سوال بی پاسخ ماند: امتیاز کل تطبیق داده شود مانند پرسشنامه ASQ-3

مرحله اول: امتیاز کل بدست آمده = تعداد سوال های پاسخ داده شده = میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شده

مرحله دوم: (میانگین امتیاز سوالات پاسخ داده شده $\times 3$) + امتیاز کل بدست آمده = امتیاز کل تطبیق داده شده

مثال: امتیاز بدست آمده برای ۲۰ سوال پاسخ داده شده پرسشنامه ۶ ماهگی برابر است با ۱۰۵

$$\text{مرحله اول: } 105 \div 20 = 5/25$$

$$\text{مرحله دوم: } 105 + (3 \times 5/25) = 120/75$$

• اگر ۴ سوال و بیشتر بی پاسخ ماند: پرسشنامه باطل است و نمی توان امتیاز را محاسبه کرد.

مقایسه امتیاز با نقاط برش ASQ:SE-2 و تصمیم گیری برای کودک:

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

نتیجه نرمال: اگر امتیاز کودک پایین تر از نقطه برش باشد، این نشان می دهد که تکامل هیجانی - اجتماعی کودک در زمان اندازه گیری، عادی است و در مسیر طبیعی قرار داد. مثال کودک ۶ ماهه ۲۹/۹ نرمال است

منطقه پایش: اگر امتیاز کودک در منطقه پایش قرار گرفته باشد، کودک باید مورد ارزیابی مجدد قرارگیرد.

نیازمند ارجاع: اگر امتیاز کودک بالا تر از نقطه برش باشد، کودک باید برای ارزیابی تکمیلی و تشخیصی به پزشک معین تکامل ارجاع گردد. (مثال برا کودک ۶ ماهه اگر امتیاز ۳۷/۶ باشد نیاز به ارجاع)

سوال هشتم:

- امتیاز ASQ:SE-2 کودک ۶ ماهه برابر ۱۲۰/۷۵ می باشد وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک کدام و اقدام مناسب چیست؟

پاسخ سوال هفتم:

• امتیاز ASQ:SE-2 کودک ۶ ماهه برابر ۱۲۰/۷۵ می باشد وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک کدام و اقدام مناسب چیست؟

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

• منطقه پایش کودک ۶ ماهه برابر ۳۰-۳۷/۵ می باشد و امتیاز بدست آمده برابر ۱۲۰/۷۵ که بیشتر از منطقه پایش است. بنابراین کودک نیازمند ارجاع و به پزشک معین تکامل ارجاع شود.

سوال نهم:

- امتیاز ASQ:SE-2 کودک ۴۸ ماهه برابر ۶۰ می باشد وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک کدام و اقدام مناسب چیست؟

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

پاسخ سوال نهم:

• امتیاز ASQ:SE-2 کودک ۴۸ ماهه برابر ۶۰ می باشد وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک کدام و اقدام مناسب چیست؟

• منطقه پایش کودک ۴۸ ماهه برابر ۶۷/۵-۶۰ می باشد و چون امتیاز بدست آمده برابر ۶۰ است و در منطقه پایش قرار دارد، بنابراین کودک نیازمند پیگیری بعد از ۲ هفته جهت اطمینان از آموزش ها و ۲ ماه بعد برای تکمیل مجدد پرسشنامه همین سن می باشد.

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

سوال دهم:

• امتیاز ASQ:SE-2 کودک ۲۴ ماهه برابر ۵۴/۹ می باشد وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک کدام و اقدام مناسب چیست؟

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

پاسخ سوال دهم:

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

• امتیاز ASQ:SE-2 کودک ۲۴ ماهه برابر ۵۴/۹ می باشد وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک کدام و اقدام مناسب چیست؟

• منطقه پایش کودک ۲۴ ماهه برابر ۶۰-۵۵ می باشد و چون امتیاز بدست آمده برابر ۵۴/۹ است و طبق دستورالعمل، وضعیت سلامت هیجانی-اجتماعی کودک با امتیاز کمتر از منطقه پایش نرمال می باشد. بنابراین وضعیت هیجانی-اجتماعی کودک نرمال است.

مقایسه امتیاز با نقاط برش ASQ:SE-2 و تصمیم گیری برای کودک:

- **نکته:** چنانچه امتیاز در منطقه طبیعی یا در منطقه پایش قرار گیرد اما والدین در مورد هر یک از سوالات پرسشنامه یا در پاسخ به سوالات کلی آخر پرسشنامه، ابراز نگرانی کرده باشند. نتایج را با پزشک مرکز در میان بگذارید.

کلیات

از فضای خالی زیر هر سوال برای نوشتن پاسخ و نظرات خود استفاده کنید.

۲۴. آیا درباره خوردن یا خوابیدن فرزندتان **نگرانی** دارید؟ اگر پاسخ «بله» را انتخاب کردید، لطفاً توضیح دهید.

.....

۲۵. آیا چیزی درباره‌ی کودکان شما **نگران** می‌کند؟ اگر پاسخ «بله» را انتخاب کردید، لطفاً توضیح دهید.

.....

۲۶. از چه چیز فرزندتان لذت می‌برید؟

.....

استیاز	اگر در مورد این رفتار کودکان نگرانید، علامت بزنید	به ندرت یا هرگز	گاهی	اغلب یا همیشه	سوالات
	☐	☐	☐	☐	۱. وقتی کودکان ناآرام و آشفته است، آیا ظرف نیم ساعت آرام می‌شود؟
	☐	☐	☐	☐	۲. آیا کودکان به شما و سایر اعضای خانواده لبخند می‌زند؟

مقایسه امتیاز با نقاط برش ASQ:SE-2 و تصمیم گیری برای کودک:

طبیعی (کمتر از)	منطقه پایش (بین)	نیازمند ارجاع (بیشتر از)	گروه سنی (ماه)
۳۰	۳۰-۳۵	۳۵	۲
۳۰	۳۰-۳۷.۵	۳۷.۵	۶
۴۰	۴۰-۴۲.۵	۴۲.۵	۱۲
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۱۸
۵۵	۵۵-۶۰	۶۰	۲۴
۴۵	۴۵-۵۵	۵۵	۳۰
۶۰	۶۰-۶۵	۶۵	۳۶
۶۰	۶۰-۶۷.۵	۶۷.۵	۴۸
۶۰	۶۰-۷۰	۷۰	۶۰

• نکته:

توجه داشته باشید که از سن ۱۲ ماهگی به بعد به طور نرمال امتیاز دخترها در ASQ:SE-2 به طور معنی داری از امتیاز پسرها پایین تر قرار می گیرد. (یعنی دخترها در وضعیت تکاملی اجتماعی - هیجانی بهتری قرار دارند) لذا زمانی که امتیاز دخترها در منطقه پایش قرار گیرد، جای نگرانی بیشتری دارد و نیاز به توجه ویژه وجود خواهد داشت.

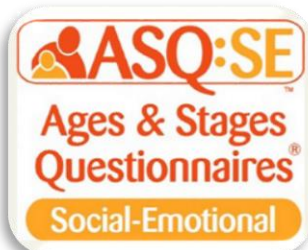
تعیین نوع اقدام بر اساس نتیجه پرسشنامه ASQ:SE-2

وضعیت کودک بر حسب نقاط برش	اقدام مناسب
کودکانی که امتیازشان در منطقه نرمال یا طبیعی قرار داد	فعالیت ها و بازهای تکاملی متناسب با سن کودک « بروشورهای آموزشی فعالیت هایی برای ارتقای تکامل کودک» به والدین ارائه شود
<p>۱- کودکانی که امتیازشان در <u>منطقه پایش</u> قرار دارد.</p> <p>۲- کودکانی که در منطقه طبیعی قرار دارند ولی والدین شان در بخش <u>کلیات</u> پرسشنامه ابراز نگرانی کرده اند</p>	<p>۱- فعالیت ها و بازهای تکاملی « بروشورهای آموزشی فعالیت هایی برای ارتقای تکامل کودک» به والدین ارائه شود و پس از <u>۲ هفته</u> بررسی کنید که فعالیت ها و بازها را به درستی انجام بدهد.</p> <p>۲- مجدداً بعد از <u>۲ ماه</u> غربالگری با استفاده از همان پرسشنامه تکرار گردد.</p>
در صورتی که غربالگری مجدد اجتماعی- هیجانی یا غربالگری عمومی نگران کننده بود	به پزشک معین تکامل ارجاع دهید
کودکانی که امتیازشان در <u>منطقه نیازمند ارجاع</u> قرار دارد	برای ارزیابی تکمیلی و تشخیصی به پزشک معین تکامل ارجاع گردد.

توصیه هایی برای مواردی که نتایج غربالگری نیاز به ارجاع جهت ارزیابی تکمیلی و تخصصی نشان دهد:

- رعایت موارد زیر می تواند به پیشبرد بهتر این گفتگو کمک کند:
- هر چه زودتر، اطلاعات مربوط به غربالگری را در اختیار والدین قرار دهید.
  - به والدین اطمینان دهید که گفتگوی شما با آن ها محرمانه باقی خواهد ماند.
  - سعی کنید به خوبی متوجه شوند که غربالگری، تشخیص قطعی نیست و صرفاً نیاز به بررسی های تکمیلی را مطرح می سازد.
  - آن بخشی از نتایج که نقاط قوت کودک را نشان داده است، را برای والدین مرور کنید و بر نقاط قوت کودک تأکید کنید.
  - از بیان کلماتی چون تست، آزمون، نرمال، طبیعی، غیرنرمال و غیر طبیعی خودداری کنید. به جای آن ها از عباراتی مثل بالاتر از نقطه برش، حول و حوش و نزدیک به نقطه برش، و پایین تر از نقطه برش استفاده کنید.
  - در مورد وجود فرصت های مساعد برای تمرین کودک، تاریخچه سلامتی کودک و عوامل فرهنگی یا محیطی که ممکن است بر نتایج اثر گذاشته باشد، با والدین گفتگو کنید.

ASQ:SE-2

• حیطة:

• هیجانی - اجتماعی:

- خود تنظیمی
- پیروی
- عملکرد تطبیقی
- استقلال
- خلق
- ارتباطات اجتماعی
- تعامل با دیگران
- ۹ پرسشنامه برای سنین:

• ۲، ۶، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۰، ۳۶، ۴۸ و ۶۰ ماهگی

• هر پرسشنامه دارای ۱۹ تا ۳۶ سوال + سوال های باز انتهای پرسشنامه

ASQ-3

• حیطة های:

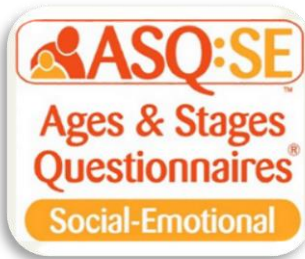
- برقراری ارتباط
- حرکات درشت
- حرکات ظریف
- حل مسئله
- شخصی اجتماعی

• ۲۱ پرسشنامه برای سنین:

• ۲، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۶، ۱۸، ۲۰، ۲۲، ۲۴، ۳۰، ۳۳، ۳۶، ۴۲، ۴۸، ۵۴ و ۶۰ ماهگی

• هر حیطة ۶ سوال در مجموع هر پرسشنامه دارای ۳۰ سوال + سوال های باز انتهای پرسشنامه

امتیاز دهی به پرسشنامه ASQ:SE-2

- گاهی = ۵ = V
- نگرانی درمورد این رفتار = ۵ = V
- اغلب یا همیشه = ۱۰ = X یا ۰ = Z
- به ندرت یا هرگز = ۰ = Z یا ۱۰ = X
- ۱ یا ۲ سوال بی پاسخ
- نیاز به کار خاصی نیست مقایسه امتیاز دریافتی با نقطه برش
- ۳ سوال بی پاسخ
- میانگین نمره سوالات پاسخ داده شده برای هر یک از سوالات پاسخ داده نشده گذاشته شود
- ۴ سوال یا بیشتر بی پاسخ
- پرسشنامه باطل است و امتیاز آن قابل محاسبه نیست

امتیاز دهی به پرسشنامه ASQ-3

- بلی = ۱۰
- گاهی = ۵
- هنوز نه = ۰
- ۱ یا ۲ سوال بی پاسخ
- میانگین نمره سوالات پاسخ داده شده برای هر یک از سوالات پاسخ داده نشده گذاشته شود
- ۳ سوال بی پاسخ یا بیشتر امتیاز آن حیطة تکاملی قابل محاسبه نیست

ASQ:SE-2

• امتیاز بالاتر از نقطه برش: **نیازمند ارجاع**

• امتیاز در منطقه پایش:

• ارائه بروشورهای ASQ مناسب سن کودک و توضیح در مورد چگونگی استفاده از آن ها

• **پیگیری ۲ هفته بعد** برای اطمینان از نحوه درست انجام این فعالیت ها و بازی ها

• **طی ۲ ماه آینده** تکمیل پرسشنامه همان سن مراجعه اول اگر مجددا در منطقه پایش باشد یا امتیاز کودک بالاتر از نقطه برش باشد کودک ارجاع شود

• امتیاز کمتر از نقطه برش:

• تکامل تا این زمان **طبیعی**

• ارائه بروشورهای ASQ مناسب سن کودک و توضیح در مورد چگونگی استفاده از آن ها

• ارزیابی تکامل در مراقبت دوره ای بعدی

• ابراز نگرانی والدین در مورد سوالات کلی آخر پرسشنامه:

نیازمند ارجاع به پزشک مرکز و سپس مطابق منطقه پایش

ASQ-3

• امتیاز بالاتر از نقطه برش:

• تکامل تا این زمان **طبیعی**

• ارائه بروشورهای ASQ مناسب سن کودک و توضیح در مورد چگونگی استفاده از آن ها

• ارزیابی تکامل در مراقبت دوره ای بعدی

• امتیاز در منطقه پایش:

• ارائه بروشورهای ASQ مناسب سن کودک و توضیح در مورد چگونگی استفاده از آن ها

• **پیگیری ۲ هفته بعد** برای اطمینان از نحوه درست انجام این فعالیت ها و بازی ها

• **۲ هفته بعدتر** تکمیل پرسشنامه همان سن مراجعه اول اگر مجددا در منطقه پایش باشد یا امتیاز کودک کمتر از نقطه برش باشد کودک ارجاع شود

• امتیاز کمتر از نقطه برش:

• **نیازمند ارجاع**

• ابراز نگرانی والدین در مورد سوالات کلی آخر پرسشنامه:

نیازمند ارجاع

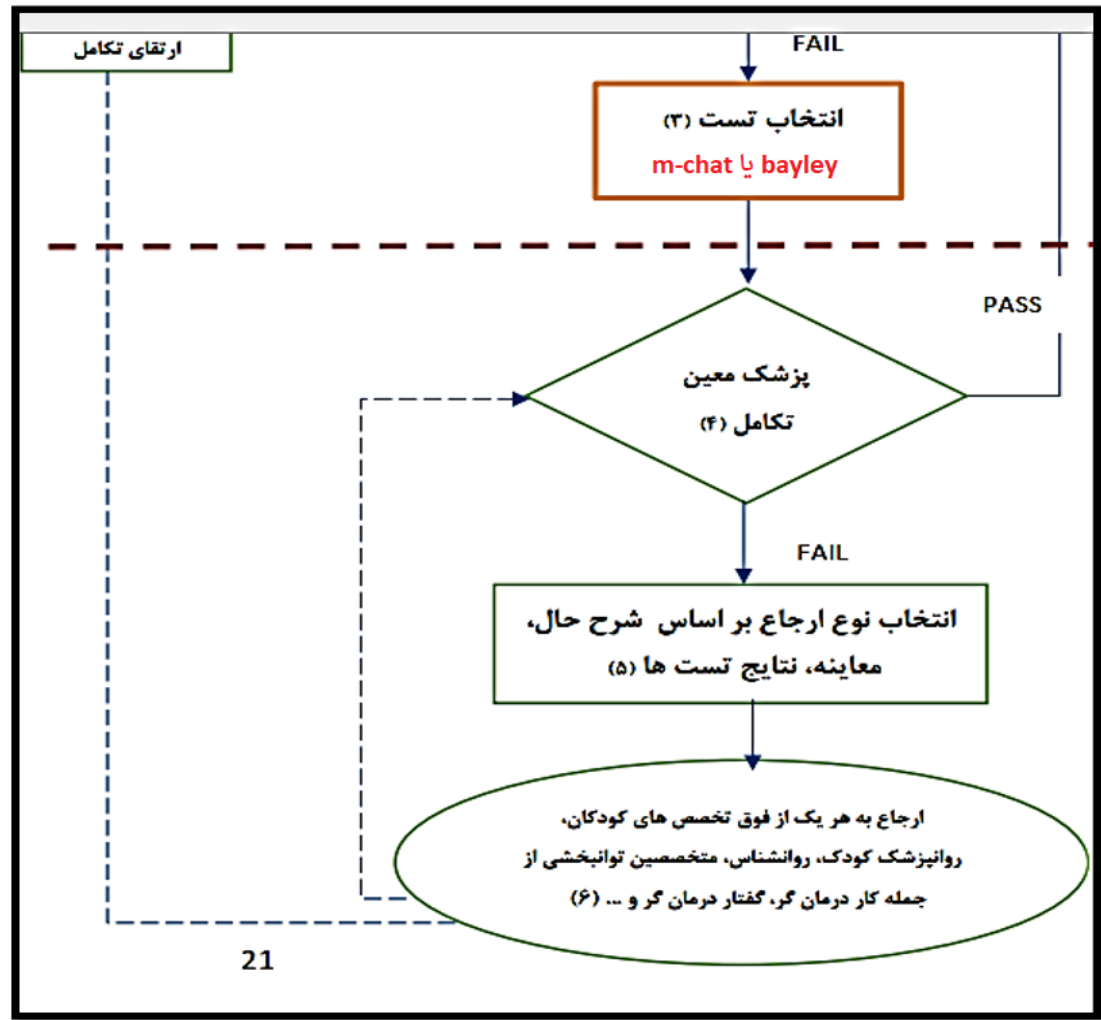
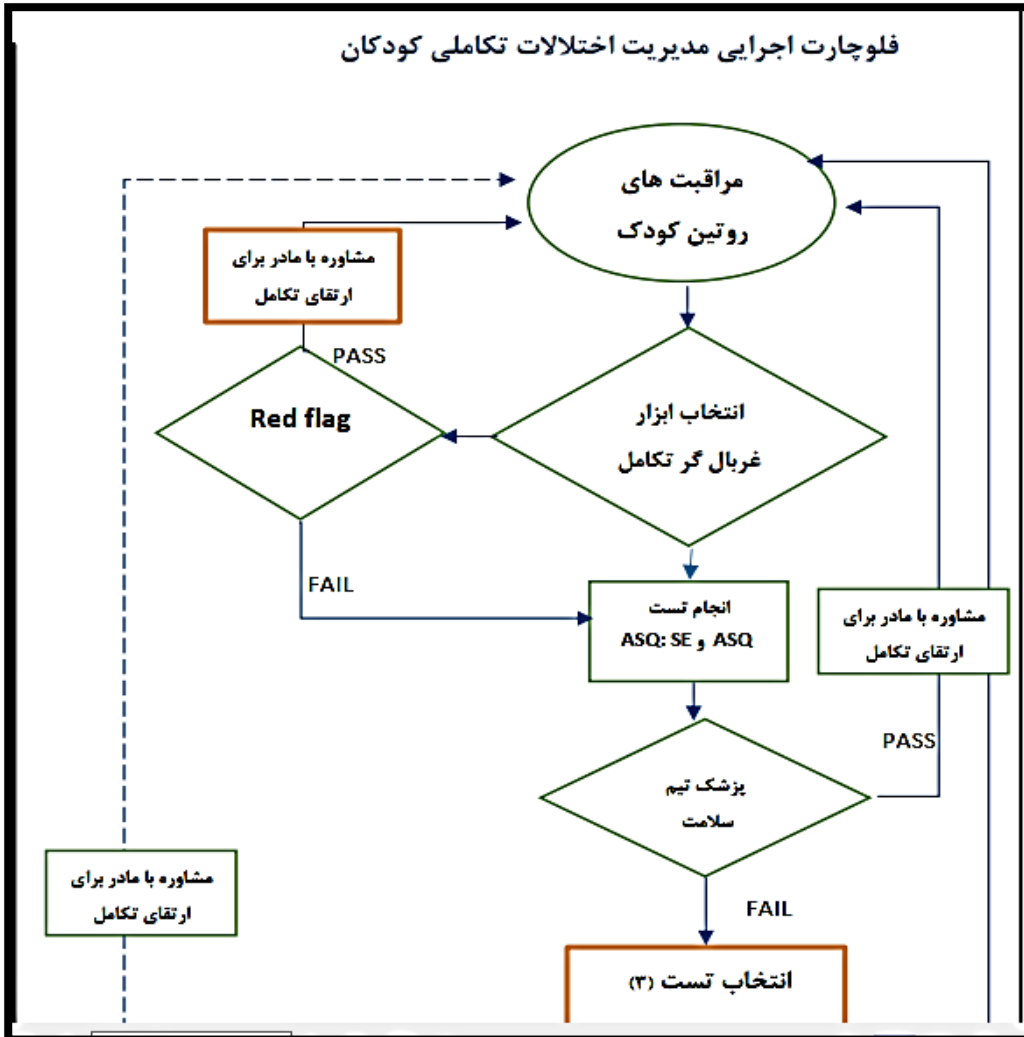
تست غربالگری تکامل ASQ-3 و ASQ:SE-2 در مراقبت های دوره ای کودک سالم به شرح ذیل انجام می شود:

- ۱- **کودکان ترم:** برای همه کودکان ترم که جهت مراقبت های روتین کودک سالم در سنین ۶، ۱۲، ۲۴، ۳۶ و ۶۰ ماهگی مراجعه می کنند هر دو پرسشنامه تکمیل گردد.
- ۲- **کودکانی که نارس بدنیا آمده اند:** برای تمام کودکان با سن تولد کمتر از ۳۷ هفته که جهت مراقبت های روتین کودک سالم در سنین ۲، ۶، ۹، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۶، ۴۸ و ۶۰ ماهگی
- ۳- کودکان ترم که در مراقبت های دوره ای کودک سالم طبق ارزیابی تکامل (Red flag) در سنین ۲، ۹، ۱۸ و ۴۸ ماهگی در طبقه بندی "**نیازمند بررسی بیشتر از نظر تکامل**" قرار می گیرند.

فلوچارت اجرایی مدیریت اختلالات تکاملی کودکان

فلوچارت اجرایی مدیریت اختلالات تکاملی کودکان

نکته:

با توجه به دستورالعمل، گروه سنی مناسب برای انجام تست bayley از ۱ تا ۴۲ ماه و m-chat از ۱۶ تا ۳۶ ماهگی و بیشتر می باشد. بنابراین طبق فلوجارت اگر نتیجه غربالگری ASQ-3 یا **ASQ:SE-2** نیازمند ارجاع باشد ضروری است قبل از ارجاع به پزشک معین تکامل، تست bayley و m-chat برای کودک به صورت زیر انجام شود:

- کودکان گروه سنی ۱ تا ۴۲ ماه و ۱۵ روز: تست bayley
- کودکان گروه سنی ۱۶ تا ۳۶ ماه: تست M-chat

نمونه ایی از محتوای آموزشی کودکان جهت ارتقاء سلامت هیجانی - اجتماعی (ASQSE-2)

- توصیه هایی برای تکامل کودکان به تفکیک سرگرمی و فعالیت های اجتماعی - احساسی و ارتقاء تکامل حرکتی ، ذهنی در قالب بروشور که انشالله این بروشورها به صورت فیزیکی ارسال می گردد و فایل آنها نیز در سایت شبکه بارگزاری می گردد

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مرکز ملی توانبخشی، رشد و پرورش کودکان
تهران، خیابان ولیعصر

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی

یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
نمایش‌های فرزندان را تحسین کنید.

ASQ:SE2

۲ ماه

اگر کودکان گریه می‌کنند،
علتش را پیدا کنید. او با گریه‌اش
می‌خواهد چیزی را به شما بفهماند
وقتی شما پاسخگوی خواسته او هستید
یاد می‌گیرد که به شما اعتماد کند و
بداند همیشه در کنارش هستید.

هنگامی که کودک خود را
به پشت خوابانده‌اید دستمال کاغذی
بردارید. بالای سرش تکان دهید تا ببیند.
همچنین می‌توانید دستمال‌ها را به پرواز در
آورید، قسمت‌هایی از بدن کودک خود را
قلقلک دهید. توجه کنید کودکان چگونه
عکس العمل نشان می‌دهند. اگر تپ تپ کرد،
ادامه ندهید.

برای کودک خود شعرهایی
که از کودکی به یاد دارید بخوانید.
هنگامی که او را در آغوش گرفته‌اید و
با در تکت خوابیده یا او حرف بزنید و
برای او شعر بخوانید و به آرمی دستها
و بدن خود را حرکت دهید.

با کودک خود درباره چیزهایی
که انجام می‌دهد، می‌بیند، می‌شنود
و احساس می‌کند صحبت کنید. من
در حال عوض کردن پوشک تو هستم.
تو خشک و تمیز خواهی شد. من
عاشقتم.

پشت سر کودک خود طوری بایستید
که او شما را ببیند. به آرامی نام او را
صدا بزنید، نگاه کنید چه می‌کند، آیا
برای لحظه‌ای بی حرکت می‌ماند؟ سعی
می‌کنند سرش را به سمت صدای شما
برگرداند؟ او را بلند کنید و بگویید من
اینجام.

کودک خود را در آغوش بگیرید و
صورتتان را به او نزدیک کنید. برای
او شکلک در بیاورید. به او بخندید.
برایش زبان در بیاورید. چند لحظه
مسیر کنید تا ببینید آیا او سعی می‌کند
کارهای شما را تکرار کند.

اشیا جذابی در کنار تخت کودکان قرار
دهید تا ببیند. آن‌ها را دور از دسترس
او قرار دهید. تصاویر ساده‌ای از
مجلات بر روی دیوار بچسبانید.

اشیا جدید و ایمنی جهت
کشف کردن به کودک خود نشان
دهید. اشیای ساده‌ای چون
فنجان‌های پلاستیکی و قاشق‌های
چوبی برای او تازگی دارند.

ASQ:SE-2

سن
۶ ماه

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
نمایش‌های فرزندان را تحسین کنید.

کودک خود را برای دیدن اشیاء جدید به مکان‌های جدید ببرید. برای قدم زدن به پارک یا مرکز خرید بروید. وقتی شما او را در جای امنی نگه می‌دارید، او از دیدن اشیاء جدید بسیار لذت می‌برد.

برنامه مخصوص کودک خود را یاد بگیرید و سعی کنید این برنامه را به یک برنامه منظم و روزانه معمول برای خوردن، خوابیدن و تعویض پوشک تبدیل کنید. با کودک خود در مورد این برنامه‌ها صحبت کنید. این کمک می‌کند کودکان احساس امنیت و آرامش کنند.

اجازه دهید کودکان خودش غذا بخورد و از قاشق و فنجان استفاده کند. او از انجام کارهایی لذت می‌برد.

وقتی کودکان گریه می‌کنند، پاسخگوی او باشید. برای آرام کردن او در گوش ززمه کنید. او را در آغوش بگیرید و به آرامی با او صحبت کنید. این کار به او کمک می‌کند تا بداند شما همیشه هستید و دوستش دارید.

دوستی را که نوزاد یا کودکی دارد ملاقات کنید. نزدیک کودک خود بمانید و به او بپوشانید این افراد جدید، خوب هستند. برقراری ارتباط با آن‌ها زمان می‌برد.

وقتی به او غذا می‌دهید، لباس می‌پوشانید و یا پوشکش را عوض می‌کنید نامش را بر زبان آورید. مثلاً بگویید این انگشتان دست راست است، این پای راست است.

با کودک خود روی زمین بنشینید و با او بازی‌های مخصوص او را انجام دهید. به اسباب بازی‌ها، کتاب‌ها یا اشیاء با هم نگاه کنید. با هم تفریح کنید، بخندید و از با هم بودن لذت ببرید.

زمان حمام، زمان مناسبی برای تفریح و نزدیک شدن به کودکان است. لیف، فنجان پلاستیکی، لباس شسته شده، اسباب بازی‌های ساده و ابزار برای بازی با کودک در حمام هستند.

ASQ:SE-2

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مرکز ملی توانمندسازی کودکان
کتابخانه ملی

سن
۱ سال

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

برای پیاده روی او را به پارک و یا جایی ببرید که کودکان در حال بازی هستند. اجازه دهید کودکان آن‌ها را تماشا کند و اگر آمادگی دارد با کودکی آشنا شود.

با او بازی‌های پرتحرک انجام دهید. وقتی بالا و پایین می‌پرد، داستان او را بگیرید و با هم این کار را انجام دهید. وقتی می‌پرد، دست بزنید و تشویقش کنید.

هر روز وقتی کودکان از خواب بیدار می‌شود و هر بار شب‌ها در حال خوابیدن است به او بگویید که چقدر دوستش دارید و چقدر او برای شما خاص است.

هر روز روی زمین بنشینید و با کودک خود بازی کنید. با او چهار دست و پا راه بروید یا فقط بنشینید و در حد او بازی کنید. او را کنار شما بودن واقعاً لذت می‌برد.

وقتی به او لباس می‌پوشانید و یا وقتی در حال پوشک کردن او هستید، در مورد اعضای بدنش با او صحبت کنید و قسمت‌هایی از بدن خود را به او نشان دهید. بگویید: این بینی ماعان است، این بینی من است.

به آرامی کودک خود را قلقلک دهید. هر زمان که کودک تمایل به بازی نداشتن از قلقلک دادن دست بردارد.

روی زمین بنشینید و با او توپ بازی کنید. وقتی کودکان توپ را به سمت شما می‌اندازد یا توپ را می‌گیرد، دست بزنید و او را تشویق کنید.

کودک خود را دور تا دور بچرخانید. او از چرخیدن و جست و خیز کردن لذت می‌برد اما مطمئن شوید وقتی این کار را به اندازه کافی انجام دادید، دست از این بازی بردارید.

021-77241827

ASQ:SE-2

سن
۲ سال

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت های اجتماعی- احساسی
یادگیری فرزندان را از راه بازی ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش های فرزندان را تحسین کنید.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مرکز ملی توانمندسازی، آموزش و توانبخشی کودکان با نیازهای ویژه

همراه کودک خود نمایش بازی کنید و یا او را برای انجام کاری رهبری کنید. کودک شما دوست دارد از شما پیروی کند و رهبری کردن را یاد بگیرد.

سعی کنید برنامه های منظمی در طول روز داشته باشید، اجازه دهید کودکان از برنامه بحدی با خبر شود. اینطور بگویید: وقتی موهات رو شامه زدم، لباس می پوشیم.

هر روز زمان مخصوصی برای خواندن یا کودک خود داشته باشید. کنار هم بنشینید و به هم نزدیک شوید. قبل از خواب یا چرت زدن، زمان مناسبی است برای اینکه با هم داستان بخوانید.

به کودک خود حق انتخاب بدهید. توجه کنید انتخاب های آسانی باشد. اجازه دهید هنگام لباس پوشیدن پیراهن قرمز یا آبی را انتخاب کند. اجازه دهید شیر یا آبمیوه انتخاب کند.

کودک خود را تشویق کنید که بازی هایی با واتمود کردن انجام دهد. صندلی های کوچکی را پشت به هم قرار دهید اتوبوسی بسازید، شداری کاغذ ببرید و به جای پول از آن استفاده کنید. از او بپرسید امروز قرار است کجا برویم؟

به کودک خود آوزهای ساده و بازی های ساده به وسیله انگشتان یاد بدهید مثل آتل قتل و گلغ پر ...

کودک شما در حال یادگیری احساسات است. به او کمک کنید احساساتش را بشناسد. وقتی عصبانی، ناراحت یا خوشحال است بگویید: تو واقعا خوشحالی یا عصبانی به نظر می رسی.

روی زمین بنشینید و با کودک خود بازی کنید. سعی کنید با اسباب بازی هایی که انتخاب می کند بازی کنید و ایده های او را امتحان کنید. اینگونه از خواسته های او پیروی خواهید کرد.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت ملی مشاوره، توانبخشی و امور معلولین
مرکز ملی توانبخشی کودکان و نوجوانان

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

ASQ:SE-2

سن
۳۰ ماه

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی
یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و کودکان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

اجازه دهید هنگام تمیزکاری و غذا پختن کودکان به شما کمک کنند. او می‌تواند در کارهایی مثل هم زدن، ریختن آرد در قندان یا گذاشتن فاشق‌ها و چنگال‌ها در کشو کمک کند.

یک کتاب به عنوان «کتاب من» برای کودک خود بسازید. دقتی بردارید و عکس‌های او، عکس‌های خانوادگی، عکس‌های دیگر مورد علاقه او را در آن قرار دهید.

به کودک خود دستورهایی دو مرحله‌ای بدهید. بگویید: اسباب بازی‌ها را در جعبه بریز و در قفسه قرار بده. طوری رفتار کنید تا احساس کند کار او کمک بزرگی است.

بازی‌های خلاقانه او مانند: طراحی با مچاد شمع، نقاشی و بازی با خمیر را تشویق کنید. گچ بازی روی پیاده رو تفریح خوبی است.

کودک شما دوست دارد از شما تقلید کند. کلمات جدید بکار ببرید. صدای حیوانات مختلف را در بیاورید و ببینید آیا کودک شما چیزی که می‌گوید یا صدایی که درمی‌آورد را تکرار می‌کند.

اجازه دهید کودکان کارهای بیشتری برای خودش انجام دهد. او می‌تواند وقت بیرون رفتن خودش لباس و کفش بپوشد. مطمئن شوید به او زمان کافی برای تعریف این مهارت‌های جدید را داده‌اید. بگویید: چه پسر بزرگی!

با کودک خود بازی کنید و به او کمک کنید تا شریک شدن را یاد بگیرد. وقتی چیزی را با شما شریک می‌شود از این کار خوب او تعریف کنید. این کار برای او یک موفقیت جدید است پس در این سن خیلی از او انتظار نداشته باشید این کار را به خوبی انجام دهد.

با دوستی که بچه‌ای هم سن و سال او دارد، قرار بازی بگذارید. سعی کنید این قرار کوتاه، مثلاً یک یا دو ساعت باشد. وقت برای بازی همراه اسباب‌بازی، بازی خودن غذایی سبک و برای بازی در بیرون از خانه بگذارید. در آخر بگویید: خیلی خوش گذشت. دفعه بعدی می‌بینیم.

تلفن: ۰۲۱-۳۲۰۳۰۳۰۰

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
مرکز ملی توانبخشی، رشد و پرورش کودکان
کودک سالم، کودک توانمند

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی

یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

ASQ:SE2

۳ سال

صورت‌های ساده‌ای که احساساتی چون شادی، غم، هیجان یا حماقت را نشان می‌دهد بکشید. آن‌ها را ببرید و به چوب بستنی یا خودکار بچسبانید. اجازه دهید کودکان با این عروسک‌ها احساسات مختلف را نشان دهند.

وقت شام به اعضای خانواده فرصت دهید تا در مورد اتفاقات روزشان صحبت کنند. کمک کنید کودکان در مورد روزش صحبت کنند. بگویید: من و شما امروز به پارک رفتیم. شما، به خواهرت بگو امروز در پارک چکار کردی.

برای کودک خود داستانی ساده در مورد کار خنده‌دار یا جالبی که در گذشته انجام داده تعریف کنید. ببینید آیا او می‌تواند داستان دیگری در مورد خودش تعریف کند.

برای کودک خود داستان مورد علاقه‌اش را بگویید. مثل داستان: بریز قندی، کدو قلقله زن، سه بچه خرس. ببینید آیا کودک شما می‌تواند احساسات شخصیت‌های داستان را بیان کند.

برای کودک خود لایفه‌های ساده و خنده‌دار تعریف کنید. معماها هم سرگرم‌کننده هستند. زمان خوبی را با کودک خود بگذرانید و با هم بخندید.

به کودک خود دستوراتی بدهید که حداقل دو مرحله داشته باشد. وقتی با هم در حال آشپزی، لباس پوشیدن، تمیز کردن هستید بگویید: آن ماهی‌تابه را در سینک ظرفشویی بگذار و سپس آن قاشق قرمز را بردار و بپاور.

بخش‌های انگی بین حیوانات پارچه‌ای یا عروسک‌ها ایجاد کنید و با کودک خود در مورد اتفاقی که افتاد، احساسات و بهترین راه حل مشکلاتی که بوجود می‌آیند صحبت کنید.

بازی‌هایی انجام دهید که او را درگیر پیروی از قوانین ساده‌ای چون: «مادر اجازه دارم.....» و «چراغ قرمز، چراغ سبز» کند.

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

ASQ:SE2

سن
۴ سال

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی

یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید. انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید. تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

کودک خود را برای داستان خواندن به کتابخانه ببرید. او می‌تواند نشستن گروهی و داستان خواندن را یاد بگیرد.

او را تشویق به انجام فعالیت‌هایی کنید که شامل شریک شدن می‌شود، مثل لگو بازی، رنگ آمیزی یا مداد شمعی، بازی لباس پوشیدن، به کودک خود آموزش دهید چگونه برای بازی کردن نوبت بگیرد. به کودک خود زمان زیادی برای بازی با کودکان دیگر بدهید.

کودک خود را به ملازه، رستوران و کتابخانه ببرید. مکان‌هایی جدید را به او آموزش دهید. در مورد اینکه چطور مردم شیشه به هم و با متفاوت هستند با او صحبت کنید.

با چسب و کاغذ عروسک‌های خیمه‌شب‌بازی بسازید و به عنوان موربر روی سرشان کاموا بچسبانید. با عروسک‌ها برنامه‌ای در مورد دو کودک که تازه همدیگر را دیده و دوست شده اند اجرا کنید.

فرست‌هایی برای خلاق بودن کودک خود فراهم کنید. قوطی‌های خالی، چسب، روزنامه‌ها، نوار چسب و مجلات می‌توانند ابزار مناسبی برای نوآوری باشند.

از حیوانات پارچه‌ای برای نقش بازی کردن استفاده کنید. طوری که با هم بحث کنند. سپس در مورد تفاوت احساسات حیوانات مختلف صحبت کنید و بعد در مورد راه‌های مختلف به توافق رسیدن صحبت کنید.

هر روز یک احساس جدید را به او معرفی کنید، مثل: بی‌حوصلگی، برای نشان دادن این احساس از تصاویر، حرکات صورت و کلمات استفاده کنید. کودک خود را تشویق کنید تا از کلمات مختلفی برای بیان احساساتش استفاده کند.

وقتی در حال انجام کارهای خانه یا حیاط هستید، به کودک خود اجازه دهید قسمت‌های کوچکی از کار را خودش به تنهایی انجام دهد. اجازه دهید سطل زباله را خالی کند یا خرده‌نان‌ها را از روی میز پاک کند.

ASQ:SE2

۵ سال

توصیه‌هایی برای تکامل کودک

سرگرمی و فعالیت‌های اجتماعی - احساسی

یادگیری فرزندان را از راه بازی‌ها تحریک کنید.
انجام این فعالیت‌ها را برای کودک و خودتان لذت بخش کنید.
تلاش‌های فرزندان را تحسین کنید.

مرکز ملی توسعه کودک
سازمان بهداشت و آموزش کودکان
تهران، ایران

با چینه‌های قدیمی، مغازه، خانه، صفحه نمایش عروسک خیمه شب بازی یا ماشین آتش نشانی بسازید. کودک شما می‌تواند برای بازی با خانه یا مغازه‌ای که ساخته‌اید یا اجرای نمایش خیمه شب بازی و یا بازی در نقش یک آتش‌نشان از دوست خود دعوت کند.

وقتی کودکان دوستانش را دعوت کرده، او را تشویق به انجام بازی‌های دسته جمعی کنید. سعی کنید با ملاحظه‌ها چادر بسازید، قایم باشک بازی کنید یا تئاتر اجرا کنید.

از کودک خود تاریخ تولد، شماره تلفن و نام و نام خانوادگی‌اش را بپرسید. با او تمرین کنید که اگر در مغازه از شما جدا شود، چه خواهد کرد.

بازی‌های تخته‌ای و یا کارتی که دو یا سه قانون دارد برای کودک خود انجام دهید.

در مورد خطرات واقعی صحبت کنید (آتش، اسلحه، ماشین) و همچنین در مورد خطرات خیالی مانند هیولای زیر تخت. برای توضیح بیشتر نقاشی بکشید و یا از تصاویر موجود مجلات استفاده کنید.

با کودک خود داستان‌های کودکانه‌ای بخوانید و در مورد درست یا غلط بودن تصمیماتی که شخصیت‌های داستان گرفته‌اند، گفتگو کنید.

به کودک خود تصاویر مردم با فرهنگ‌های متفاوت را نشان دهید و با او در مورد مسائلی که بین خانواده شما و آن‌ها مشترک یا متفاوت است توضیح دهید.

پیراهن، کلاه و کتا لباس‌های قدیمی دوستان خود را جمع کنید و با آن‌ها نمایش اجرا کنید و آواز بخوانید.

موفق باشید

